דער קאנאדער איד

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 216 Dufferin Avenue.

Vol. III. No. 38. Winnipeg, Thursday, November 7th, 1912. — וויניפעג, דאנערשטאג, כ"ז חשון, תרע"ג.

ווילסאָן דער נעקסטער פּרעזידענט

לעצטען דינסטאג איז אין די פּער־איינינגטע שטאטען פארגעקומען די עלעקשאנס פיר פּרעזידענט און דער רעזולטאט איז געווען אז פון די פיער קאנדידאטען, 1) טעפּט אלס קאנדידאט פון רעפּובליקאנער פּארטיי, 2) רוזוועלט — פון דער בול מוז 3) ווילסאן — פון דער דעמאקראטיק פּארטיי און 4) דעבּס פון דער סאציאליסטישער איז פּראפעסאר ווילסאן ערוועהלט געווארען מיט א גרויסער מאיאריטעט אלס נעקסטער פּרעזידענט פון די פּער־איינינגטע שטאטען.

רוזוועלט איז לויט דער צאהל שטימען געווען נעקסט נאך ווילסאנען, טעפּט איז געווען דער דריטער. וועגען דעבּ'סען ווייס מען ביז איצט נאך ניט בּעשטימט צי האט ער געקראגען א גרעסערע צאהל שטימען ווי פאריגעס מאל.

אלס גאווערנאר פון נויארק סטייט איז ערוועהלט געווארען — ניט ווי מען האט געדענקט, דער אידישער קאנדידאט פון דער בּול־מוז, אסקאר שטראאוס, נור — וו. סולצער. דער נעקסטער קאנגרעס אין די סטייטס, לויט עס מעלדען די דעפּעשען, וועט בּעשטעהן פון סאמע דעמאקראטען; מעגליך אז אויך דער סענאט וועט בּעשטעהן פון מיטגליעדער פון דער דעמאקראטישער פּארטיי.

אינטערעסאנט איז אז רוזוועלט איז מעהר אדער ווייניגער צופריעדען מיט די רעזולטאטען: — „אלענפאלס — זאגט ער האב איך צוקלאפּט די רעפּובּליקאנער פּארטיי!"

געשטאָרבּען אין טעאַטר

אין „פּראווינץ" מאווינג פּיקטשור טהעאטער, אויף נאטר דיים עוועניו, איז נעכטען פּלוצים געשטארבּען א מאן, מיט'ן נאמען טשארלס מאמבּארג. לויט די דאקטוירים וואס זיינען בּאלד ערשיענען, ערקלעהרען איז דער פּיקטשור צושויער געשטארבּען פון פּאפּלעקסיע.

דער פערשטארבּענער איז אן ארבּייטער אין א בּרויערי, איז אלט געווען 61 יאהר,

פּערמיטס אויף בּילדינגס.

די ווערטה פון די בּילדינגס אויף וועלכע עס זיינען ארויסגעגעבּען געווארען פּערמיטס דיזען יאהר האט שוין אריבּערגעשטיגען ניינצעהן מיליאן דאלאר. לעצטע וואך איז ארויסגעגעבּען געווארען א פּערמיט אויף א בּילדינג פאר דעם טהיסיל קורלינג קלאבּ אויף מעקדאנאלד סטריט. דיזע בּילדינג וואס וועט קאסטען פינף און פיערציג טויזענד דאלאר וועט זיין הונדערט פוס בּרייט און הונדערט מיט אכטציג פוס לאנג.

פּראָטעסטען פון שטאָדט

איינינע מיטגליעדער פון סיטי קאנסיל האבּען אויפמערקזאם געמאכט אז פערשידענע קאמפּאניס בּענוצען זיך מיט די גאסען פון שטאדט אהן דער ערלויבּעניס פון דער שטאדט פערוואלטונג. א טעלעגראמע איז וועגען דעם אוועקגעשיקט געווארען צו פּרעמיער בּארדען. די טעלעגראמע איז אונטערגעשריבּען פון מעיאר וואהו וועלכער ווייזט אן אז דער שטאדט קאסטען אפּ די גאסען גרויסע סומען געלד, און דערום איז עס אן אונרעכט אז קאמפּאניס זאלען זיך בּענוצען מיט זיי ניט אנפרעגענדיג זיך אפילו בּיי דער שטאדט פערוואלטונג.

בּרויט קאָנפיסקירט.

446 לעבּלעך בּרויט זיינען קאנפיסקירט געווארען פאריגען מאנטאג פריה פון דריי בּעקערים. לויט דער מארקעט סופּעריטענדענט ריד האט ערקלעהרט איז דיזע קאנפיסקאציע ארויסגערופען געווארען דורך פיעלע קלאגען בּנוגע דער לייכטער וואג פון דעם בּרויט. נאכ'ן געזעץ מוז יעדער בּרויט וועגען צוואנציג אונצען אדער פיערציג אונצען. דיזער געזעץ איז בּעקאנט פאר אלע בּעקערים, ווארום א קאפּיע פון דיזער בּיילאו ווערט צוגעשיקט יעדען איינציגען בּעקער.

דאך בּרעכען איינינע בּעקערס דיזע בּיילאו.

אַ רעווערענד אַן אפּיקורס

רעווערענד פעדלי האט לעצטען דינסטאג אבענד שטארק איבּערראשט זיינע „צאן קדשים", וועלכע זיינען געקומען מסתם הערען עפּעס א מוסר ווארט פון זייער „בּעל דרשן". שטעלט זיך אבּער פאר ווי זיי זיינען עס פּערצימערט געווארען ווען דער רעווערענד האט ניט נור קיין מוסר ניט געזאגט, נור בּפני כל עם ועדה האט ער מודיע געווען אז ער גלויבּט ניט אין גיהנום און גן עדן און הויבּט ניט אן צו גלויבּען אין דער „בּייבּעל" וואו עס ערצעהלט זיך אז די וועלט איז בּעשאפען געווארען אין 6 טעג. טאמער איז עס ווייניג האט ער נאך בּיטער אטאקירט די הייניטיגע לעהרער וואס אנשטאט צו בּילדען זייערע שילער שטאפּט מען זיי מיט בּבא מעשיות.

דאס „קהל" אין דעם סענטראל קאנגרעגיישאנאל טשיורטש, הערענדיג אזעלכע דבּורים און אזא דרוש איז זיי פינסטער געווארען אין די אויגען, ס'האט זיי אבּגענומען ס'לשון און האבּען זיך בּחרפות בּושה ארויסגערוקט איינציגווייז פון טשוירטש.

אידען בּאָטען אָן אַ רעגימענט.

די לאנדאנער „סטענדארד" דרוקט א קייבּעל דעפּעשע פון קאנסטאנטינאפּאל אז די אידען פון ארץ ישראל האבּען אנגעבּאטען דער טערקישער רעגיערונג אן אייגענעם רעגימענט סאלדאטען צו געהן אין דער קריעג געגען די בּאלקאן לענדער.

לעאָן כאזאנאָוויטש אין וויניפּעג

דער רעדאקטאר פון דער „פאלקס צייטונג", ה' לעאן כאזאנאוויטש, וועלכער איז אויך געווען רעדאקטאר פון „אידישען קעמפּפער" אין נויארק און פון דעם „יוד. ארבּייטער" ארגאן פון די פּועלי־צ' אין עסטרייך, איז פאריגען פרייטאג געקומען קיין וויניפּעג.

מר. כאזאנאוויטש איז איינגעלאדען געווארען פון דעם פעראיין „אידישע יוגענד" אום צו זיין פעסט רעדנער בּיי דעם דר' חיים זשיטלאווסקי יובּילעאום פייערונג, וואס וועט שטאפינדען נעקסטען זונטאג אבּ., דעם צעהענטען נאוו. אין קווינס האל.

אויסער דעם גאסט, אלס פעסטרעדנער זיינען אראנזשירט געווארען פיעלע זינגערס, שפּילער, דעקלאמאטארס און פארלעזערס.

די אראנדזשמענט קאמיטע פערזיכערט אז זי האט אנגעווענדעט אלע מעגליכקייט דאס דער אבּענד זאל דורכגעפיהרט ווערען אזוי גלענצענד דאס די אנוועזענדע וועלען די יובּילעאום פייערונג פון דעם גרויסען אידישען דענקער, דר. זשיטלאווסקי, לאנג געדענקען.

בּעשולדיגונג געגען מעדזשיסטרייט

ווי עס איז שוין געווען געמעלדעט, ווערט מעדזשיסטרייט מעקמיקען בּעשולדיגט פון לאיער טריומאן אין א דאפּעלטען פערבּרעכען: ערשטענס, אין אנווענדען אונגעזעצליכע מיטלען צו אונטערדריקען דעם גערעדטען אורטהייל בּנוגע זיינעם א קליענט, סוליוואן, וועלכער ווערט בּטשולדיגט אין איבּערטרעטען דאס געזעץ בּעת די לעצטע מעקדאנאלד וואהלען, און צווייטענס, אין פּערזענליכע בּעליידיגונג געגען לאיער טריומען. דיזע קלאגען זיינען אריינגעטראגען געווארען אין מאניטאבּא קאורט אף אפּיעלס. דער קאורט האט ערקלעהרט אז אויבּ דעם מעדזשיסטרייט וועט אין פערלויף פון פיער טעג ניט געלונגען צו בּעווייזען אז דיזע קלאגען האבּען ניט קיין גרונד, וועט ער מוזען זיין פעראנטווארטליך פאר'ן קאורט.

דער „איד", 216 דאפרין עוועניו מאכט אלערליי פּרינטינג אין פערשיעדענע שפּראכען.

נ. סגל'ס בּעקעריי

איז דאס איינציגע פּלאץ, וואו בּרויט, בּולקע ווערט געבּאקען ריין און זויבּער. בּרויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז.

טעלעפאנירט אבּ סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עוועניו.

בּיזי בּי דזשולערי סטאָר

מאקס סטיימאן, פּראפּ.

האט א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי יוראפּעאישע וואנד זייגערס, דיימאנטענע רינגען א. ד. ג. צו מעסיגע פּרייזען

658 מיין סטריט.

פהאן גערי 3024 און גערי 1110

זעהט אטרובּין'ס אדוו. אויף פּיידזש 2.

אגודת שלומי אמונה ציון.

עס איז געגרינדעט געווארען א חברה מיט דעם נאמען „אגודת שלומי אמונה ציון" אין דער פאָרמע פון די „מזרחים". אין דער חברה האבּען זיך אנגעשלאסען אלע ארטאדאקסישע אידען צווישען זיי הרב י. י. כהנאוויטש. שמחה יוסף לעווין, פּרעזידענט; אליהו טשערניאק, וויס פּרעזידענט; דוד איזראעליעוויטש, טרעזשורער; ל. סעקטער, סעקרעטאר. אין איין אבּענד איז געווארען 51 חברים וועלכע האבּען מיט פרייגעניגען איינגעצאהלט יעדער חבר 1 דאלאר לקופּת החברה.

אלזא אפּעלירען מיר צו אלע אידען ווער עס וויל זיך אנשליסען אין אונזער חברה זאל זיך מעלדען אין 288 דאפרין עוועניו צו מר. בּרוך טשערניאק.

איהר קענט אויך קומען יעדען טאג אין בּית יעקב שוהל און זיך איינשרייבּען אין דער חברה.

DR. HERBERT M. ROSENBERG

Ostepathic Physician and Electro Therapeutist

Room 9---10, 602 Main Street — Phone Garry 2476

ספּעציאליסט אין אלע פארמעס פון מאגען קראנקהייטען. ווי פערשטאפּונג, מאגען קאטאַר, דיספּעפּסיע, קידני טראבּעל, געלעהמטע — פּאראליזירטע, — רהומאטיזם, ניראלאגיע, ניוראסטעניע, אלערליי נערווען קראנקהייטען, אבּגעשוואכטע מענער קראפט, אסטמא, קאטאר, בּלוט קראנקהייטען, /הארץ קראנקהייטען, קאפּ שמערצען, כראנישע מערידען, הורינארי דיסארדערס, אלערליי הויט קראנקהייטען.

פרויען קראנקהייטען, אלערליי טראבּעלס, לעבּער קראנקהייטען, קינדערלאזע און א סך אנדערע קראנקהייטען. איך הייל די וואס האבּען האָר אויף'ן פּנים און גאראנטיר אז זיי וועלען מעהר ניט וואקסען אהן קיין מעדיצין און אהן אפּעראציאנען, בּיי מעדיקאל עלעקטריסיטי, עקס שטראהלען און בּיי עסטעאפּאטיק מעטהאדע. מיין פּלאץ איז מאדערן איינגעפּיקסט מיט די נייעסטע אפּאראטען וואס ווערען געבּרויכט אין די גרעסטע האספּיטאלס פון יוראפּ און אמעריקא. מיינע 5 יאהר עקספּירענס גיט אייך געוויסע גאראנטיע צו קורירען אייערע קראנקהייט.

אפיס שטונדען: פון 10 ביז 1 אוהר מארגענס, פון 2 ביז 5 אוהר בּיי טאג און פון 6 ביז 9 אוהר אבּענד און אויך בּיי ספּעשיל אפּאינטמענטס. קאונטרי לייט וואס ווילען מיך זעהן אין שטאדט, אדער אין קאנטרי, קענען מיך קריגען בּיי ספּעשיל ארענדזשמענטס.

EST. 1879

ALLOWAY & CHAMPION

אַללאָוועי און טשעמפּיאָן — בּענקערס און בּראָקערס

מיר פערקויפען שיפסקארטען פון אלדקאנטרי פיר אלע פּארטען אויף אלע ליינס. אויבּ איהר ווילט אז אייערע פריינד זאלען קומען דירעקט און ניט דארפען בּייטען די שיפען, קענען מיר פערקויפען טיקעטס פון דער „רוסיש אמעריקאן ליין" וואס נעהמט פון ליבּוי בּיז האליפאקס. אויבּ איהר האט ניט גענוג געלד צו בּעצאהלען פאר אייערע טיקעט דאן זעהט זיך מיט אונז. מיר שיקען געלד קיין רוסלאנד און עסטרייך. מיר בּייטען אויך אוים געלד און צאהלען די העכסטע פּרייז פאר רוסיש געלד. מיר האבּען א דזשענעראל בּאנק בּיזנעס. מיר רעדען אידיש אפען פון 9 ביז 7 טעגליך און פון 9 ביז 9 אום שבת.

AC · 362 & 667 MAIN STREET · AC

זעהר וויכטיגע נייעס.

א קאר פרישע אייער אנגעקומען צו

בּ. ראבּינסאן און זאהן

אין 2921-2 סעלקירק עוו. פאהן סט. דזשאן 2445

וואו זיי וועלען פערקויפט ווערען צו דער אונטערהערטער פּרייז פון 29 סענט ביז 30 אין האלסייל

יעדער קאסטימער קען קויפען פון 1 ביז 100 קאסטען אייער.

מיר גאראנטירען פאר דער גוטסקייט און פרישקייט פון יעדער איי.

B. ROBINSON & SON

2921-2 Selkirk ave. — Phone St. John 2445

ל. אַרליקאַוו איז בּערעכטיגט „אנצונעהמען אדווערטייזמענטס. פּרינטינג און קאלעקטען געלדער פאר דעם „איד".

ב. י. גאלדשטיין.

א אינטערוויו מיט א מערדער.

(שלוס).

נאר זאמ בין איך געווארען, דאס זאל איך ניט פערלייקענען! קופּעס רענדליך האב איך אנגעזאמעלט, הויפענס זילבער־און גאלד־מטבעות האב איך אין שייערס געלעגט מיט א סדר; פרישע בולקעס האב איך מיט גאנצע לעפעל פוטער געשמירט, איך האב בולקעס געהאט. דאס וואס מען האט מיר פאר נין־גאלדענע קרוינען ניט געוואלט געבען דאס האבען ביי מיר מייז, קעץ און הינט גענעסען, איך האב אויף אלע וועגען, יעדען אבענד, צושליידערט דאס וואס דער בעקער האט מיר אמאל אהן קיין געלד ניט געוואלט ארויסגעבען.

און ווען איך בין איבערזעטיגט געווארען און ווען אין מיין הויז איז שוין קיין פלאץ פאר קיין הלות און ברויטען ניט געבליבען, דאן בין איך איינמאל אין פעלד ארויס. צו דער ערד בין איך פאר פחד אנידער געפאלען און מיט א הילכענדער שטימע האב איך־פון העלער הויט זייט יאהרען און יאהרען וויינען אנגעהויבען.

אבער די טרעהרען זיינען גאליגע געווען, יעדער טרעהר איז געווען גאל ביטער און מיט גיפט פער׳סם׳ט. איך האב די טרעהרען געזופט און האב פלוצים א האס, א שרעקליכען האס דערפיהלט צו אלעס וואס לעבט און עקזיסטירט.

מיין גאנצער לעבען האט אין יענע מינוטען פאר מיינע אויגען דורכגעטאנצט. איך האב דערזעהן דעם בייזען טאטען, מיט דער שבת׳דיגער קאפאטע ווען ער נעהמט מיך עקזאמינירען; איך האב דערזעהן אין א שורה שטעהען אלע תלינים וואס האבען מיך געהאלטען אין איין שפייזען מיט תורה, פעטש קי־לאקעס; וואס האבען ניט איינמאל ווי בעסטיעס געשענדעט מיין קערפער; איך האב דערזעהן מיין גאנצען לעבען פולט גענגען מיינע אויגען: א קייט פון שלעק, צרות פרעניות און ליידען: יע־דער רייהע וועלכע איז אין יענעם מא־מענט פארביינעשפרונגען פאר מיר האט פערגרעסערט מיין כעס, האט מעכט׳יגער געמאכט מיין האס און האט ווי מיט העלישע פייערען אונטערגע־צונדען מיין צארן; יעדער רייהע איז געווען פול מיט משחיתים און מחבלים, מיט טייוואלים און שדים... און ווערים! א וויפיעל פויזענדע אויף בייך קריכענ־דיגע ווערים און סאמע אזעלכע עקעל־האפטע, סאמע אזעלכע מיאוסע ווע־רעמדינע ווערים...

און צווישען דעם גאנצען אירדישען גיהנום האב איך זיך דערזעהן שטעהן ווי א שטאלצער פלאקער וואס קיין ווינד איז ניט אומשטאנד צו פערלעשען, איך האב זיך דערזעהן אלס א מעכטי־גער ריעז וועמענס קאפ דערגרייכט צום הימעל, איך האב זיך דערזעהן אלס קעניג וועמענס קרוין איז אויסגעפלאכ־טען פון הימעלשע זונן שטראהלען און וועלכער שפאנט ריעזיג צווישען א ים פון קליינע מחבלים מיט דעם בעוואוסט־זיין אז קיין האנד איז ניט אומשטאנד צו צוקומען און צו דער גרייכען זיין קרוין וואס בעציהרט זיין מיט נבואה אנגעפילטען קאפ...

דער ארעסטאנט האט א קלאפ געטהאן אין טיש אזוי שטארק דאס דער טיש האט זיך א וואקעל געטהון און אלעס וואס אויף טיש איז געלעגען האט זיך א היבשע ווילע געווארפען און גע־שליידערט.

,און דא — האט ער ווייטער אנגע־פאנגען — האב איך פלוצים דערזעהן ווי עטליכע קליינע מיאוסע טייוואלים־לעך, עטליכע קליינינקע אבשטויסענ־דע און עקעלהאפטע שדים׳לעך שטרע־קען אויס זייערע דינע דראטהינע הענד־טליך און די הענדטליך ציהען זיך ווי דינע שטאהלענע שפיזלעך און לאנג און הויך האבען זיי זיך אויסגעצויגען און מיט ווילדען טייפעלשען געלעכ־טער האבען זיי פלוצים א כאפ געטהאן מיין קרוין פונם קאפ און האבען זי א שלייבער געטהאן אן דער ערד און מיט טייפלישער חוצפה האבען זיי דאן אנ־געהויבען צו טאנצען א קאראהאד און ביים טאנצען האבען זיי רויטע לאכענ־דיגע צינגעלעך מיר ארויסגעשטעלט און מיט זייערע קאפיטעס פון זייערע שמוציגע פיסלעך האבען זיי, להכעיס, מיין קרוין אין אלע זייטען געשליידערט און געשמוצט...

אלע ערנידערונגען אין מיין לעבען האב איך מקבל געווען זאגאר אהן פּראָ־טעסט; יעדען שפיי אין פנים, האב איך שטיל אבגעווישט און מיט טרעהרען אבגעוואשען; יעדע שענדונג האב איך, מיט בלוט, אויף זייבער אבגעווישט, איך בין אבער ווי מיט אלע שבעה מדורי ניהנום׳ס אונטערגעצונדען גע־ווארען דערזעהענדיג ווי דאס וואס איך האב אלס קינד ביי מ י י נ ע עלטערן ניט געזעהן, דאס פון וועלכען איך האב אלס עלטערער צווישען מיינע חברים, קאלענען זאגאר רבי׳ס, לעהרער, וועג ווייזער ניט בעמערקט; דאס, פאר וועל־כען איך האב אזוי טהייער בעצאלט, דאס האבען שדים ביי מיר ארונטערגעריסען און אזוי געמיין בעשמוציגט...

ווי גיהינום׳ס האב איך געברענט, העלישע פלאקערן האבען מיך אנגעצונ־דען. מיט א מוראדיגען, פון פולווער אנגעפילטען, וואלקען בין איך צו מיר אין הויז אריין, האב געכאפּט די אלע אנגעזאמעלטע מטבעות, קופּערנע, זילבערנע און גאלדענע... פולע הויפענס פולע קעסלען, פולע זעק מיט געלד האב איך צוזאמענגענומען און אוועק אין דער בעקעריי וואו איך האב דאס ערשטע מאל דעם הונגער געפיהלט און א שטיקעל חלה געבעטעלט...

אלע האב איך זיי דארטען געטרא־פען, די זעלבע קליינינקע שדימלעך מיט ווייסע בעמעהלטע און טשאכא־טעטשנע, מיאוסע פנימער, אלע מיט מתים ליפּלעך און טויטען אויגען... אלע זיינען זיי ווי מחבלים ארומגעפ־לויגען אין דער בעקעריי ווי אונטער־געשאסענע האזען און פערסם׳טע מייז־לעך...

איך האב זיי מיט איין בעפעהל אב־געשטעלט; א דונער איז מיין שטימע געווארען און פון דעם ערשטען קנאל זיינען זיי ווי פגרים צו דער ערד אני־דערגעפאלען..!

איך האב אויפגעריסען דעם זאק מיט געלד און פון דארטען האבען אלע מטבעות ווי א האגעל פון גאלד און זילבער געטאנצט און געקלונגען. א פו־לע בעקעריי מיט גאלד, א פולע בעקע־ריי מיט רענדלעך...

מיין בלוט האט ווי א קעסיל געקאכט און געזאטען, מיינע הענד האבען ווי אין קאנוואולסיען געציטערט און מיי־נע אויגען האבען מיט פייער געשאסען. אלעמען האב איך זיי צו דער ערד גע־שליידערט, הויפענס מיט גאלד האב איך זיי אין די פיסקעס געדוקט: נאט, פרעסט, מחבלים, נאט שטאפט אן איי־ערע קישקעס מיט זילבער און מיט גאלד! ! נאט, פרעסט און זאלען אייערע בייכער געשוואלען ווערען און זאלען אייערע מאגענס פון גאלע גאלד זיין און זאלען ווי זייפען בלאזען פלאצען! נאט, נאט תלינים! פרעסט, פרעסט מחבלים, רוקט אייך אן, שטאפט אייך אן מיט גאלד, מיט זילבער און מטבעות!!

און געווארגען האב איך זיי איינציג־וויים, ווי מיאוסע שעדליכע פליגען האב איך זיי דערשטיקט. איינס נאך׳ן אנדערען זיינען זיי פון אונטער מיינע ביינערדיגע פינגער פגרים געפאלען; געפאלען ווי שטרוי און פלאקס; איינס נאך׳ן אנדערען האבען זיי זיך ווי קליי־נע, פאסקודנע, צוטראטענע ווערים ביי מיינע פיס געוואלגערט און אין דעם ים פון די מטבעות זיך געטרונקען...

איין האלדז נאך אנדערען האב איך געכאפט, אזעלכע שמוציגע, טונקעל הויטיגע העלדזער, יעדען האלדז האב איך ווי א פליעג ארייגגעבאפט צווישען מיינע ציטערענדיגע פינגער און האב זיי שנעל, שנעל, טייפליש-געשווינד גע־ווארגען, געשטיקט... איך האב געכאפט די העלדזער, און אזוי אט אזוי — — — — — — — — — — — — — — —

ער האט פלוצים מיט דער שנעלקייט פון א נאכט גזלן זיך צו מיר א שליידער געטהאן, מיך אנגעכאפט ביים האלנער און מיט טרייסלענדיגע פינגער געזוכט מיין האלדז...

איך האב געמאכט א גוואלד, די וועכ־טער זיינען אריין און איהם אבגעריסען פון מיר.

ווען איך בין ארויס מיט מיין נאטיץ ביכעל און בין שוין פון די טורמע טרעפ אראפ, האב איך נאך אלץ געהערט זיין מוראדיגע, הילכענדיגע שטימע:

,איך האב זיי איינציגוויז ווי מיאוסע ווערים געווארגען און מיט די פיס געט־ראטען און צו די געלד קופּעס, געשליי־דערט, איך האב זיי ווי פליגען געש־טיקט, געשטיקט און געווארגען.— —

וויכטיגעס צו די וואס ליידען פון צוקער קראנקהייט.

קאמסאק, סאסק., 5טען אויגוסט, 1912
סענאל מאנופעקטשורינג קא.,
וויניפעג, מאנ.

ווערטהע פריינדע!

יעצט ווען איך שרייב אייך, בין איך אזוי שטארק וואס בעסער קען גאר ניט זיין. פיעלע דאקטוירים האבען מיר גע־זאגט אז איך לייד פון צוקער קראנק־הייט און איך מוז זיך שטארק אבהיטען איך זאל עטוואס מעהר לעבען. נאכדעם אבער ווי איך האב זיך דערוואוסט וועגען **סענאל** און האב דאס אנגע־הויבען געברויכען, האב איך זיך איבער־ציינגט אז ניט נור עס האט מיר געהאל־פען, נור עס האט מיך אינגאנצען אויס־געהיילט. איך קען דאס רעקאמענדירען צו אלע וואס ליידען פון צוקער קראנק־הייט. זאלען זיך נאכפרעגען ביי דער סענאל מאנופעקטשורינג קא. איך אליין קען זיי געבען אינפארמאציאנען.

מיט גרוס, דזשאו קנאזאן,
קאמאסק, סאסק.

נ. ב.: איך פיהל יעצט ווי ארויסגעהן אין מיין סט., וויניפעג און אויסשרייען אז איהר האט מיך אויסגעהיילט.

סענאל איז געמאנופעקטשורט ביי די
Sanol Manufacturing Co. of Canada, Ltd.
977 Main Street, Winnipeg, Man.

צו קויפען ביי די הויפט דראגיסטען, אדער פון די מאנופעקטשורערס צו 1.50$ פער באטעל. אגענטען: י. קעפמאן, 596 סעלקירק עוועניו, די נויארק דראג סטאר, 256 דאפרין עוועניו. סענאל איז זיכער ווירקזאם

וויכטיגע נייעס פאַר דזשאָנק פעדלער.

אויב איהר ווילט מאכען מעהר מיט 5 ביז 10 דאלאר א וואך פון אייער סחורה, זאלט איהר טרייען האנדלען מיט מיר.

פאלגענדע פרייזען צאהל איך:

קעסט 75 סענט א הונדערט.

סטאוו פלייט 55 סענט א הונדערט.

ראט אייזען 40 סענט א הונדערט.

לעדער 4½ סענט א פונט.

רענס 80 סענט א הונדערט.

אויך ווערט פערלאנגט א מיידעל אדער א באי אלס סטענאגראפער. גוטע וויידזשעס צום ריכטיגען מאן.

אויך ווערט פערלאנגט גוטע און פלייסיגע ארבייטער.

ב. שראַנגע

קאַר. פּרינצעס און סוטערלאַנד

J. A. Chmelnitsky

Cor. Dufferin and Derby Sts.
Phone St. John 1423

א נייע האלסייל פון ,דזשאבס׳ האט מר. יעקב חמעלניצקי געעפענט אין קאר. דאפרין און דערבי סט. וואו אלע היגע און קאנטרי סטארקיפערס קענען בעקומען צו די בילינסטע פרייזען קלאטהינג, בוטס, שוהס א. ד. ג.

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

פּאַרטרעפליך גוט זיינען
ד י א
העססען סיגאַרעטס

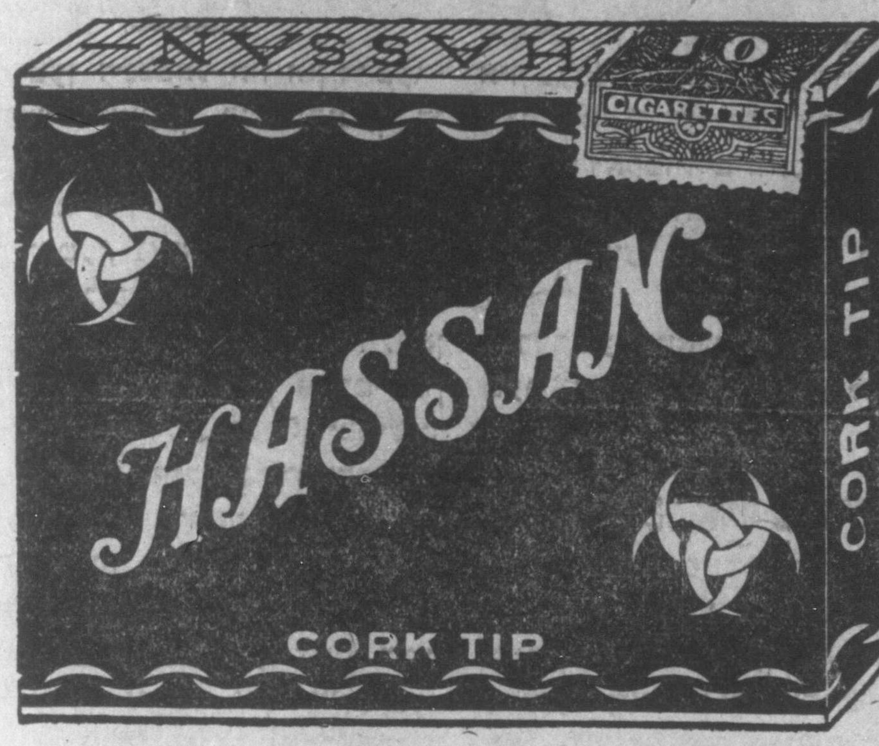

אָריענטאַלער סמוק
10 שטיק פאַר 10 סענט.

עס איז כדאַי

אז איהר זאלט געדענקען 4 זאכען.

1) אז אטרובין בראדעהס׳ סטאר איז אין 390 סעלקירק עווע.,

2) אז זייער טעלעפאן נומער איז סט. דזשאהן 1933,

3) אז אלעס וואס ביי זיי אין סטאר איז פריש, געזונד און צו דער מעסיג־סטער פרייז,

4) אז זייער ליין דריי גודס, מענס פארנישינג און שוך ווארג איז אפ טו דייט.

אלערליי לייכטער

טליתים, ספרים א. ד. ג.

איז יעצט צו קריגען צו ביליגער פרייז

ביי

ברוך טשערניאַק

תפילין, רצועות און אלעס אין דער ליין קענט איהר בעקומען צו יעדער צייט.

B. Cherniack, 288 Dufferin av.

נייער ספרים געשעפט.

מר. קאוואלסאן, 560 סעלקירק,

האט ערעפענט א ניי געשעפט פון ספרים, טליתים, מחזורים און אלעס אנדערע פון דעם ליין. אלעס נור וואס געבראכט ניי און און פריש. פערקויפט צו מעסיגע פרייזען.

סוטס און אווערקאוטס 18 דאל. און העכער

עטוואס אויסערגעהנליכעס פאר די נארד ענדער.

מיר מאכען סוטס צו ארדער מיט א גא־ראנטי פאר סטייל, ארבייט, מאטעריאל

נור פאר 18 דאלאר.

אווערקאוטס די זעלבע פרייז.

ווארום זאלט איהר טראגען פערטיגע ,אויך מיך סוטס׳, ווען איהר קענט קו־מען צו אונז. מיר גאראנטירען צופריע־דענהייט, אויב ניט — בעצאהלען מיר פאר דער צייט וואס איהר פערליערט.

S. SISMAN
1087 Main St. Phone S. J. 842

דער טעלעפאן נומער פון „איד״ איז סט. דזשאהן 2213

יצחק בלומענקראנץ (א ראזוואדאווער).

ל י ע ד ע ר.

מיט ליעבשאפט צוגעטראגען דר. ח. זשיטלאווסקי צו זיין 25 יעהריגען יובילעאום.

1.

איך און די איינזאמקייט זיינען א צווילינג,
זי איז מיין טהייערע, לייבליכע שוועסטער,
ס׳האט אונז איין מאמע געבארען אין פריהלינג,
זי איז דער פריינד מיר, דער איינציגער, בעסטער.

ווי עס פערמאכט נור דער טאג זיינע אויגען,
קומט זי צו מיר אין מיין קליינינקען חדר;
ס׳בלאסע געזיכט מיט א שלייער בעצויגען,
מילך ווייסע בלומעלעך בעשפריינקלען די קליידער.

נויגט זיך צו מיר, מיט די לאקען צוהאנגען,
דעקט אב פון פנים דעם מאטעווען שלייער,
מורמעלט מיר ליעבע און צערטליכע קלאנגען,
מורמעלט און שעפטשעט מיר שטיל אויפ׳ן אויער:

„כ׳ליעב דיך, מיין קינד, ווי דיין זעעלע — דעם פריהלינג,
„כ׳ליעב דיך! איין מלאך געהיט האט אונז ביידען,
„איך בין מיט דיר ווי אן אייביגער צווילינג,
„אפשר דער טויט וועט אונז קענען צושיידען״.

2.

צו איינער.

פון הינטען געהט דיר נאך מיין זעעלע
טריט ביי טריט.
דו זעהסט זי ניט?
דער שאטען וועלכער קריכט דיר נאך —
אין איהם איז איינגעוועבט דיין זעעלע.
אין ווייסע נעכט
פערלויפט ער דיר פון פארענט
און ציטערט קעגען דיר.

— הערסטו דען ניט?
בעט זיך שטיל א טויב
און קלאפט מיט פליגלען אויף דיין הארצען;
מיין זעעל איז דאס.
זי זוכט א מקלט אין דיין הארצען —
דו, זיי ניט טויב צו איהר געבעט —
אָ, זיי ניט טויב!

3.

בענקען.

ווען די נאכט וועט צולאזען די פינסטער פליגלען,
מיט א ריעזיגען שלאס וועט די וועלט זיך פערריגלען,
די ערד מיט חותם א שווארצען
פערזיעגלען, —
דאן וועט זיך ביי דיר אין דעם הארצען
צוגליהען דאס בענקען.
און דאס הארץ וועט דיר דריקען פון וועהטאג און קלעמען,
ס׳וועט דיר דאמאלסט דאס בענקען דערמאהנען אן וועסען,
וואס דו האסט פון היימאטה פערגעסען
צו נעהמען
מיט זיך. און דאס הארץ וועט דיר פרעסען
פון פיינליכען בענקען.

דו וועסט טוליען דיין צאפלדעס הארץ צו די בוימען,
וועסט פערטרויען פאר זיי דיינע הייליגע טרוימען,
וואס זיינען פון דיר שוין פערהוילען
אין רוימען
פון הימעל. און וועסט זיי פערצעהלען
פון אייביגען בענקען.

4.

בין השמשות.

אך, ווי וואלט איך איצט צום עמוד געגאנגען,
און קוקען, ווי ס׳לעשען זיך ליכטלעך אויס.
עס וואלטען די שטומע מחשבות צושוואומען, —
און גרינג וואלט א טרעהר פון די אויגען ארויס.
און כ׳וואלט דאן געאטהעמט דעם גייסט פון די אבות.
...שא... ס׳דרעמלען די זקנים אין טרויער פערהילט.
אך, ווי וואלט איך איצטער צום ארון געגאנגען, —
און דארט ביי דעם ארון די שכינה דערפיהלט.

5.

צי וועלען די ליידען בעשיינען די ווייטקייט,
וואו ס׳בלאנדזשעט פון לאנג שוין מיין איינזאמער בליק?
צי וועל איך געפינען דעם וועג צום „בית המקדש״,
צי וועט ער מיך ברענגען אהינצו צוריק?

פון מנחה למעריב, עס פאלען די שאטענס,
עס נעהמט מיך ארומעט פון בענקען א שרעק:
צי וועל איך דערטרינקען מיין הארץ אין די שאטענס,
ביז איידער איך וועל נאך געפינען מיין וועג.

נויארק, אקטאבער, 1912.

- - Professional Column - -

דר. א. בערקאָוויטש.

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר, דיפלאמירט אין רוסלאנד. דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (52-27

453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN

אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קענעדא. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8

האט געמופט אין 395 סעלקירק.

פהאן סט. דזשאהן 1716

Dr. R. L. HURST

פיזישאן און סוירדזשאן. בעפאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס״, לאנדאן. ספעציאליסט פאר הארץ, נערווען און פרויען קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 2 ביז 5 און פון 7 ביז 8. פהאן מיין 814

305 קענעדי בילדינג, פארטיידזש עוו.

דאקטאר בערמאן

ספעציאליסט אויף אויגען, אויערען, נאז, האלדז און גלעזער פיטען.

אפיס 222 סאמערסעט בלאק

אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12 און פון 1 ביז 4 אוהר טעגליך, אבענד ביי אפאינטמענטס.

פהאן מיין 7230 (2410

Dr. ADAM CLARKE

211 סאמערסעט בלאק, 294 פארטיידזש

אפיס פהאן מיין 4644. רעז. פט. רודזש 185

אפיס שטונדען: פון 2 ביז 5, פון 7.30 ביז 8.30

מענער שוואכקייטען און קינדער קראנקהייטען געהיילט. 85

Miss F. WERIER

פראקטישע אקושארקע

דיפלאמירט און פראקטיצירט אין רוסלאנד.

661 Manitoba Ave. Phone St. John 2086

רייסט ניט די ציינער.

אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד

International Dental Parlors

עקספערט דענטיסטען און סוירדזשענס.

אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פרייזען מעסיגע. מיר זיינען געסט אין דער נארד ענד און וועלען אונזערע פאציענטען בעטראכטען אלס פריינד.

547 סעלקירק עוועניו

פהאן סט. דזשאן 2447

Dr. T. G. Moxnes

דענטיסט

אהן שמערצען מעטהאדע.

אפיס שטונדען:

פון 9 ביז 12, פון 1 ביז 6 און פון 7 ביז 8.30

620 מיין סט, קאר. לאגאן עוו. 85 (1-2

Dr. Hackett

דענטיסט

מיילס בלאק, 1000 מיין סט., סוויט 1, אפסטעירז 121

ציהט ציין אהן שמערצען, פרייזען מעסיגע.

פינקעלשטיין און לעווינסאן

לאיערס און בעריסטערס.

105 באן אקארד בלאק.

טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטהיידיגער, אדוואקאט א. ז. וו.

925 מיין סטריט, וויניפעג.

אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

PHILIP NEY

נאטאריוס

נעזעצליכע פאפירען פערפערטיגט, איבערזעצונגען אין און פון פערשידענע שפראכען. נאטוראליזיישאן פייפערס, מערידזש לייסענס

222 פארטיידזש עוו. פהאן מיין 1288

Flanders and Macvicar

בעריסטערס, סאליסטארס, נאטאריוס א. ז. וו.

אפיס 872 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאן 761

אינטערפרייטער ה. זאלצמאן, ב. ס. א.

פאטראניזירט אונזערע אדווערטייזערס.

ALFRED JACKSON

ליטאן גארדענס. און אינסייד סאבדיוויזיאן.

פאר איינצעלהייטען פרעגען אין

522 מיין סט. סוויט 3, פהאן גערי 3076

ריעל עסטייט, פארם לאנד

קויפען, פערקויפען און בייטען.

מיינע קאסטימער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (5219

H. Leviten 619 McIntyre Block.

גוטע פראפיטען

קען מען מאכען, פערקויפענדיג ריעל עסטייט. מיר וועלען צאהלען גוטען קאמישאן צו גוטע אידישע אגענטען.

נאכפרעגען ביי 44

וו. עקעל, 592 סעלקירק

Monteith, Fletcher & David

באריסטערס און סאליסיטארס

403 נארטהערן קראאון בענק, קארנער פארטיידזש און פארט. פהאן מיין 669

Miss A. GOLDSMITH

333 Burrows Avenue

גיט לעסאנס אין פיאנא שפיעלען

מעסיגע פרייזען. (52-27

D. Abramovich

ארכיטעקט

505 מעקינטייער בלאק, פהאן מיין 1978

ד. אבראמאוויטש

בוק-קיפער

וויל האבען שטונדען ארבייט. האט א דיפלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען

The Israelite, 796 Main St. Box 3 (127

דארפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

כ. שעפס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשיעל אגענט אין וויניפעג.

401 סעלקירק עוו. פהאן סט. דזש. 1490

Office: Bank of Toronto.

Phone Garry 706. (5222

קאהן און מיעראוויטש

קאנטראקטארס און בילדערס.

מיר נעהמען זיך אונטער צו מאכען אייך א היים, אדער מיר קענען אייך געבען א גרייטע הויז מיט קליינע קעש און לייכטע פיימענטס.

683 אלפרעד פהאן סט. דזש. 1926

ניט געכאפט!

איהר דארפט קויפען איין מאל פארני-טשור, איז דאס בעסטע זיך צו זעהען פריהער מיט (5221

M. WARHAFT

851 Main Street Phone St. John 1988

ענגעל און אוזענס

פראקטישע עלעקטרישאנס

האבען געמופט אין 823 מיין סט.

אלע ארבייט אין דער ליין צו מעסיגע פרייזען

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט סט.

אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508

פיאנא מואווינג ספעשיל, מעביל און באגאזש טראנספערס. (33-27

אין „איד״, 216 דאפרין עוועניו, ווערט געמאכט אלערליי פרינטינג צו מעסיגע פרייזען.

בעסטע פלאמבינג, היטינג און עלעקטריק

ווערט געמאכט נור ביי

ל. האלפעני

883 מיין סטריט

אפיס פהאן סט. דזשאהן 1830

רעזידענס פהאן סט. דזשאן 2217

רעפיירינג פינקטליך אטענדעט.

אויב איהר ווילט האבען א גוטען דיימאנד רינג און ביליג, אויב איהר ווילט האבען גוט געפיקסט אייער זייגער און ביליג, אויב איהר ווילט פיקסען אדער קויפען בילינ דזשועלרי, דאן קומט צו

י. טשופאק

820 1/2 מיין סט.

פאר שאו קארדס

וואס ברענגען איין ביזנעס, ווענדעט זיך צו א

סלאון

האנד פיינטינג קארדס — ספעציעל.

2, קאנטינענטאל בלאק, 796 מיין סט.

פהאן סט. דזשאהן 186

שטענדיג פערטיג פאר שנעלע ארבייט.

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.

74-76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

The Royal Candy Kitchen.

622 מיין סטריט פהאן גערי 71

דריי טהירען פון די סטארלאנד

ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדיס, פרישע היימישע קענדיס יעדען טאג. (52-26

איהר ווילט פאהרען ווי א פריץ?

דאן קויפט אייערע הארנעס ביי

דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.

נעהמט אן אלערהאנד רעפעירינג.

סטאפט א ווילע.

צו די בילינסטע פרייזען קענט איהר קריגען אייערע שיך אין 905 מיין סט. אויך ווערען געפיקסט שיך גוט און צו מעסיגער פרייז. מ. גלאדסטאן.

שיך

אלטע און נייע שיך צו בילינע פרייזען קענט איהר בעקומען ביי מר.

לעאן טרעגובאוו אין 883 מיין סט.

טרוקענע האלץ און קוילען

קענט איהר קויפען ביליג ביי (256

דזש. ה. מארגענשטערען.

542 סטעלא עוו. פהאן סט. דזש. 523

א נייער בעזים קעהרט שעהן

און א נייער וואוד יארד גיט בעסערע און טרוקענע האלץ.

מר. ל. וועסיל

האט ערעפענט א נייעם

וואוד און קוילען יארד

אין קארנער מיין סט. און פלארא עווע.

פהאן סט. דזשאהן 933

ל. סגל

סיין פיינטער

825 מיין סטריט

סיינס אין פערשידענע שפראכען, פיינטינג און דעקאריישנג

א. פיינגוד׳ס

דעפארטמענט סטאר

590 Selkirk ave. Phone St. John 1951

וואהלפייפער, פיינט, גלאז, הארד-ווארע, סטאווס, היטערס און אויך בילדינג סופלייס.

ארענטליכע בעהאנדלונג און די בילינסטע פרייזען.

פלאמבינג, היטינג, עלעקטריק

אויך א גרויסארטיגער סטאק פון פערשיעדענע פיקטשורס.

איידער איהר נעהמט עטוואס טהאן אין דיעזער ליין, זעהט זיך מיט

M. KOFFMAN

395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353

רעפיירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (26

THE ISRAELITE — DER YID.
The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.
THE ISRAELITE PUBLISHING COMPANY
B. I. GOLDSTEIN, Editor. F. SIMKIN, Manager.
216 Dufferin Avenue Phone St. John 2213 Winnipeg, Man.
Subscription 1 Year $1.00 Thursday, Nov. 7, 1912.

אונזערע פעראיינען.

די פראגרעסיוו אימיגריישאן סאסייעטי שליסט אויס דעם פונקט פון סיק בענעפיט.

ווען מיר האבען דערהערט אז מר. בן צימערמאן איז געווארען פרעזידענט ביי דער וויניפעגער פראגרעסיוו אימיגריישאן סאסייעטי, האבען מיר באלד פערשטאנען, אז ער וועט אריינברענגען א ניי לעבען אין דיזען זעהר וויכטיגען פעראיין.

נאך אין אנפאנג, בעת דיזער פעריין איז געגרינדעט געווארען, איז דעם שרייבער פון דיזע צייל׳ען אויסגעקומען בייצוואוינען א מיטינג און הערענדיג די אויפגאבען פון פעראיין, האב איך זיך געוואונדערט למאי מען האט דא צוגעפגעבונדען אי מאטעריעלישעס — ווי סיק בענעפיט — און גייסטישעס — זארגען זיך פאר דעם אידישען אימיגראנט. איך האב מיין פערוואונדערונג ארויסגעזאגט און זאגאר אפען ערקלעהרט אז באם זיי ווילען אז די צייטונג זאל ווידמענען פאר דיזען פעראיין איינינע ארטיקלען, דאן זאל אין זייער קאנסטיטוציאן מעהר בעטאנט זיין די אויפגאבע פון העלפען די אימיגראנטען.

נאך א קורצער דיסקוסיאן איז דער פארשלאג אנגענומען געווארען און א פאראגראף איז אין דער קאנסטיטוציאן אריינגעשטעלט געווארען, וועלכער האט געלויטעט אז דעם פעראיין איז וויכטיגער און אז ער האט א שווערע און פעראנטווארטליכע אויפגאבע צו העלפען די אידישע אימיגראנטען צו לאנדען אין לאנד אריין ווען זיי ווערען פערהאלטען; אז דאס מוז אין יעדער צייט און ביי יעדען פאל גענומען ווערען אין אכט באלד, ווי דער פאל ווערט בעקאנט צו איינעם פון דער קאמיטע, אידער צו אן איינפאכען מיטגליעד פון סאסייעטי.

נאכדעם ווי דיזער פאראגראף איז פערצייכענט געווארען, לויט דעם וואונש פון אלע אנוועזענדע ביים מיטינג, האבען מיר דאן געהאט געשריבען וועגען דאס וויכטיגקייט און גרויסע נוצען פון אזא פעראיין און געפאדערט אז די וואס ווילען העלפען די אידישע אימיגראנטען, זאלען זיי זיך אנשליסען אן דעם פעראיין.

און אין דער צייט ווען אין אלע אידיש בעפעלקערטע שטעדט און שטעדטלעך דעבאטירט מען און מען חקרן׳ט זיך וועגען דער נויטווענדיגקייט פון פעראיינען וואס זאלען האבען דעם צוועק צו בעשיצען און העלפען פערהאלטענע אימיגראנטען, אין דער זעלבער צייט האט דא עקזיסטירט א פעראיין וואס איז בעשאפען געווארען אהן קולות וברקים, אהן קנאקענדיגע פייערווערק, אהן רעש און פאמפ און האט געהאלפען פיעלע פערהאלטענע אימיגראנטען; פיעלע אידישע פאמיליעס וואלטען געוועזען צוריקגעשיקט געווארען, פיעלע אידישע פאמיליעס וואלטען געוועזען צוריסען געווארען און נור א דאנק דעם פעראיין זיינען די אומגליקען בעזייטיגט געווארען.

דאך האט יעדער וואס האט נור איין מאל בייגעוואוינט א מיטינג ביי דיזען פעראיין, געקענט לייכט ארויסזעהן אז עפעס געהט דארטען ניט צו כשורה. די צווייטע אויפגאבע פון פעראיין — סיק בענעפיט — האט פיעל געשטערט צום ענטוויקלונג און פראמינענץ פון דער סאסייעטי. פיעלע מענשען וואס וואלטען זיך אפשר אנגעשלאסען אן דעם פעראיין, האבען דאס ניט געטהאן, ווייל אדער זיי בעלאנגען שוין, אדער זיי ווילען ניט בעלאנגען צו קיין סיק בענעפיט סאסייעטי. זיי האבען געפיהלט אז אויף זיי איז א חוב צו העלפען זייערע ברידער פון די אידען פרעסערשע לענדער וועלכע זיי פערלאזען אום צו קומען אין די פרייע לענדער; פיעלע האבען געוואוסט אז אויך זיי זעלבסט האבען גוט געפיהלט, ביי זייער אנקומען אהער, דאס פעהלען פון אזא פעראיין און זיינע אונגעהייער גרויסע נוצען, אבער זיי האבען אי ניט פערשטאנען וואס פאר א שייכות עס האט סיק בענעפיט און הילף פאר אימיגראנטען, אי זיי האבען אבסאלוט קיין שום נוצען פון דעם קראנקען בענעפיט. אנב האט די סאסייעטי זעלבסט געהאט פיעלע שטערונגען און אן אונגעהייער גרויסע ארבייט צו אבגעבען זיך און ערפילען ביידע ערליי אויפגאבען.

דאס האט אויך פערשטאנען דער ניי ערוועהלטער פרעזידענט מר. בן צימערמאן און ער פערדיענט, ניט נור פון די געוועזענע און יעצטיגע נייע מיטגליעדער פון דעם דערמאהנטען פעראיין, א הארציגען דאנק פאר זיין מיה אויסצושליסען דעם פונקט און דין וועגען סיק בענעפיט, נור יעדער וואס איז א פריינד פון אימיגראנטען, יעדער וואס בעגרייפט און פערשטעהט די לאגע פון דעם אומגליקליכען אידישען אימיגראנט וואס ווערט פערהאלטען אויף דער גרעניץ און ווערט פער׳משפט צום צוריקגעשיקט ווערען — אלע דארפען איהם זיין דאנקבאר.

אויסער דעם וואס די סאסייעטי וועט יעצט האבען און אויג בלויז איין אויפגאבע און אזא נאבעלע, צו העלפען דעם אידישען וואנדערער וואס שטעהט ביים טהויער פונ׳ם פרייען לאנד, דאס לאנד צו וועלכער ער גארט און צוליעב וועלכען ער האט זיך צובראכען און גענומען וואגלען, אבריכטען גלות און פערלאזט זיין היימאטה, זיין געבורטס שטאדט — אויסער דעם איז עס קיין ספק ניט אז די סאסייעטי וועט יעצט ווערען פראמינענט, די צאהל פון איהרע מעמבערס וועט פערגרעסערט ווערען און די ארבייט לטובת זייער נאבעלער אונטערנעהמונג וועט זיין אייפעריגער און שטארקער.

שוין אין דער קורצער צייט, זייט דער פעראיין האט געמאכט דיזען שריט, זיינען צוגעקומען מעמבערס און, ווי מען גיט אונז איבער, זיינען דאס סאמע טיכטיגע מענשען וואס זיינען ווילינג עד שידם מגעת צו העלפען דער ענטוויקלונג פון דער סאסייעטי און איהרע אויפגאבען. אגב איז עס טאקע יעצט לייכטער צו ווערען א מעמבער אין דער סאסייעטי: פריהער האט מען געמוזט אנקומען צו א דאקטאר ער זאל גוט בעטראכטען דעם קאנדידאט פאר מעמבער, ער זאל חלילה שוואך און קראנק ניט זיין, ווייל מען האט דאך געמוזט אין זינען האבען אויך די סיק בענעפיט ביזנעס, וואו א קראנקער אדער שוואכער מעמבער איז געוועהנליך א גרויסער הסרון.

עס פערשטעהט זיך אויך אז באם מען צאהלט דעם מעמבער אין פאל פון קראנקהייט א געוויסען בענעפיט, מוזען די דיוס און דאס איינטריט געלד זיין העכער ווי אין אן אנדער וואהלטהעטיגען פעראיין.

אנדערש אבער איז יעצט ווען דאס איינטריט געלד איז בלויז צוויי דאלאר אנשטאט די פריהערדיגע 4 דאלאר און די דיוס 25 סענט א מאנאט אנשטאט די פריהערדיגע 50 סענט.

עס איז אונז פערשפארט שוין צו ווידערהאלען אז יעצט איז קיין אורזאכע ניטא ווארום דיזער פעראיין זאל אין גיכען ניט פערמאגען א גאר, גאר גרויסען מעמבערשיפ. פיעלע פון אונזערע לעזער וועלען זיך ערינערען אז נאך פריהער, ווען דיזער פעראיין האט אויך געהאט א פונקט וועגען קראנקען בענעפיט, נאך דאן האבען מיר אנגעוויזען די וויכטיגקייט פון יעדען אידען צו בעלאנגען צו אזא פעראיין וואס האט אזא צוועק ווי צו העלפען די אידישע פערהאלטענע אימיגראנטען.

יעצט — ווען די סאסייעטי האט בלויז איין צוועק פאר זיך און אזא נאבעלען צוועק, איז עס גאר קיין רייד ניט אז יעדער איד דארף בעלאנגען צו דעם פעראיין און העלפען מיט אלעס וואס ער קען אז דער פעראיין זאל עקזיסטירען, זאל פראגרעסירען און קענען אויספיהרען זיינע אנגעצייכענטע אויפגאבען וועלכע זיינען אונז, אלס אידען, אזוי וויכטיג, וויכטיגער ווי אנדערע נאציאנען וועלכע אנטלויפען ניט, אהן סדר, פון זייערע געבורטס לענדער, וועלכע האבען קאנסולען און פערטרעטער וואס זארגען פאר זיי.

יעדער זאל זיך דערמאהנען אז ער אליין איז געווען אמאל אן אימיגראנט, יעדער זאל זיך פארשטעלען ווי פינסטער און אומגליקליך זיין לאגע וואלט געווען ווען ער זאל געווען בעדארפט צוריקגעשיקט ווערען איבער אזא קליינינקייט, ווי לאמיר זאגען, ניט האבען די נויטיגע קליינע סומע פון 25 דאלאר צו ציינען ביים לאנדען, אדער צוליעב א געזעצליבער פארמאליטעט. — זאל דאס יעדער זיך אויף איין מינוט פארשטעלען און דאן זיינען מיר זיכער, אז ער וועט ניט שטעהן פון ווייטען און וועט זיך אנשליסען אלס מעמבער אין דער „פראגרעסיוו אימיגריישאן סאסייעטי אף וויניפעג".

ר. ד. וואהו, (סיטי מעיאר).

ווי אזוי וויניפעג האט זיך ענטוויקעלט.

ר. ד. וואהו.

א יאהר הונדערט איז אלט געווארען וויניפעג און עס איז כדאי צו פערצייכנען ווי אזוי האט זיך וויניפעג ענטוויקעלט צו איהר יעצטיגען שטאנד.

די ערשטע ווייסע מענשען וואס האבען בעטראטען און דורכגעקרייצט דאס לאנד וואס רופט זיך יעצט מ א נ י ט א ב א, זיינען געווען די פראנצויזישע ים רייזענדע. נאכדעם ווי זיי האבען בעקוקט דאס לאנד, האבען זיי זיך אומגעקעהרט קיין פראנקרייך און ניט קריגענדיג דארט קיין אונטערשטיצונג פאר זייערע פלענער וואס זיי האבען פארגעלעגט, זיינען זיי געקומען קיין לאנדאן, וואו זייערע פלענער און בעריכטען פון זייער רייזע האבען ארויסגערופען א גרויסע בעוועגונג אזוי, דאס אין יאהר 1669 איז ארגאניזירט געווארען א קאמפאני וועלכע איז שפעטער מיט איין יאהר געטשארטעט געווארען אונטער דעם נאמען „האדסאן בעי קאמפאני".

דיזע קאמפאני האט בעקומען פיעלע רעכטע און פריווילעגיעס איבער דעם גרויסען וועסטערנעם געגענד, ווי למשל צו האבען די איינציגע קאנטראל איבער דעם טרייד, לאנד און מינעראל; אויך פול מאכט און רעכט צו בעוואפענען מיליץ א. ד. ג. די דירעקטארען פון דער קאמפאני זיינען געווען אזעלכע פערזענליכקייטען ווי פרינץ רופערט, דער דיוק אף יארק, דער דיוק אף מאלבאראהו און אנדערע. נאכהער ווען די נייעס וועגען דער אונטערנעהמונג איז בעוואוסט געווארען, זיינען אויך צוגעטראטען פראנצויזישע ספעקולאנטען און אונטערנעהמער.

אין יאהר 1730 האט איין מחנה דורכגעדרונגען דעם וועסטערנעם געגענד צו וויניפעגאסים און דעם רעד ריווער וואו זיי האבען געגרינדעט א פאסט אונטער׳ן נאמען „פארט רודזש", זיי האבען געהאט אנגעטראפען איינינע אינדיאנער שבטים אויף זייער וועג; אין 1744 האט די נארד וועסט קאמפאני, וועלכער איז ארגאניזירט געווארען אין מאנטרעאל (דורך סטיוארט, מעקגילווארי און מעקטאוויש) געגרינדעט פאסט ברענטשעס איבער א ווייטער שטרעקע אין דער וועסט. דאס האט נאטירליך ארויסגערופען א גרויסע קאנקורענץ צווישען דער האדסאן בעי קאמפאני און דער נארד וועסט קאמפאני. יעדע האט געשטרעבט צו ציהען וואס מעהר בעלנים אויף זיין לאנד, נעבען זיין געגענד,

אין יאהר 1811 האט לארד סעלקירק געקויפט ביי דער האדסאן בעי קאמפאני 116 טויזענד סקווער מייל לאנד (אין סטאק אריינגעבענדיג 40 טויזענד פונט). דאס איז געווען די ריכטיגע גרינדונג פון מאניטאבא. ער האט שוין אויך נאכהער געבראכט איינינע שיפען מיט פאסאזשיר׳ען פון סקאטלאנד און איירלאנד, וועלכע ער האט בעזעצט ארום אסיניבאין און רעד ריווער.

מר. מ. מעקדאנאלד, דער פערטרעטער פון לארד סעלקירק, איז אנגעקומען אהער אין יאהר 1812 מיט דער ערשטע פארטי פון דיזע סעטלערס, וועלכע האבען פערנומען לאנד ארום וויניפעג, וואו זיי אדער זייערע קינדער וואהנען ביז היינט. דער צענטער פון דיזע ערשטע איינוואהנער איז געווען פארט דאגלאס, וואו עס האט שפעטער געוואהנט דער גאווערנאר און דארט זיינען אויך געווען די האדסאן בעי קראמען. נאכהער זיינען זיי אריבער אין פארט גערי.

מיט איין יאהר שפעטער, 1813 און אין יאהר 1815 זיינען ווידער אנגעקומען שיפען מיט פאמיליעס צו בעזעצען זיך אויף לאנד.

דאס לעבען פון די ניי אריבערגעקומענע איז געווען זעהר שווער. אין פריהלינג און אום זומער האבען זיי בעארבייט די ערד, ניט האבענדיג קיין ריכטיגע און גוטע געצייג און אום ווינטער האבען זיי זיך בעשעפטיגט מיט גייעג אויף די בופאלאס און מיט פיש פאנגען.

פון יאהר 1815 און 1816 האט זיך דאס רייסעריי און דער סכסוך צווישען די אנגעשטעלטע פון דער האדסאן בעי קאמפאני און די אנגעשטעלטע פון דער נארדוועסט קאמפאני זעהר פערשארפט אזוי אז דעם 19טען דזשון 1816 האט צווישען די צוויי צדדים אויסגעבראכען א בלוטיגער שטרייט וואו דער גאווערנאר, צוואנציג אנגעשטעלטע פון דער האדסאן בעי קאמפאני און קאלאניסטען זיינען גע׳הרג׳עט געווארען.

לארד סעלקירק וועלכער איז צו יענער צייט געווען אין דער איסט, איז שנעל אנגעקומען אהער איינצושטילען די פיינדליכע לאגערען. מיט אכטציג סאלדאטען האט ער זיך געלאזט צו די אנגעשטעלטע פון דער נארד וועסט קאמפאני, וואו ער האט געפאנגען דעם טשיעף איידזשענט און איינינע שותפים פון דער קאמפאני און זיי אבגעשיקט צו א טרייעל אין „יארק פעקטארי".

דאס האט בערוהיגט דעם גאנצען געגענד און די איינוואהנער וואלטען ווי ניט איז געווען אנגעהויבען זיך „ארויפצוארבייטען", האבען זיי אבער דאס יאהר געליטען פון א שרעקליכען היישעריק וואס האט זיי איינפאך פערארימט.

אין 1820 איז לארד סעלקירק געשטארבען, אבער דער געגענד איז געווען פאלקאם רוהיג. אין יענער צייט האט פארט גערי זיך אנגעהויבען צו פערבויען און די האדסאן בעי קאמפאני האט דארטען אבגעשטעלט איהרע העדקוואדערס. מר. מעקדאנאלד האט דאן פערנומען דאס פלאץ פון דעם געטויטעטען גאווערנאר פון יאהר 1821 פאר 35 יאהר און איז געווען די אנגעזעהענסטע פערזאן אין דער וועסט.

די בעפעלקערונג האט דערווייל געוואקסען. אלע טהיער־פאנגער און אלע אנדערע געשעפטס לייטע האבען זייערע העדקוואדערס אבגעשטעלט אין פארט גערי. אהין זיינען אויך שפעטער צוגעקומען איינינע אינדיאנער מיט זייער טרייד. די קליינע בעפעלקערונג — מוז מען צוגעבען — איז געווען אבגעשניטען פון דער וועלט און זיינען פיעלע מאל בעאונרוהיגט געווארען פון די אינדיאנער, וועלכע פלעגען מחנות־ווייז אפטמאל בעפאלען די קלענערע בעזעצטע געגענדען.

אין 1823 האט מען דאס ערשטע מאל אהער געבראכט קעטל (בהמות), און אין דעם מזרח טהייל פון רעד ריווער, סאנט באניפיים, האבען זיך דאן בעזעצט פיעלע אריבערגעקומענע פון פעמבינא און אזוי ארום איז די בעפעלקערונג געוואקסען און דער צענטער איז אלץ געבליבען פארט גערי. עס האבען זיך געעפענט איינינע קראמען וועלכע האבען אנגעהויבען קאנקורירען מיט דער האדסאן בעי קאמפאני. דיזע ביזנעס לייט זיינען עס געווען די גרינדער פון וויניפעג. אויף זייערע נעמען ווערען פיעלע גאסען יעצט גערופען און פיעלע לעבען נאך ביז היינט. די האדסאן בעי קאמפאני ווידער האט זיך געפיהלט גאנץ רוהיג, איהרע געשעפטען זיינען געוואקסען און אין 1836 האט זי אבגעקויפט צוריק פון לארד סעלקירק׳ס יורש לאנד פאר 85 טויזענד פונט.

מיט׳ן ערשטען אריינקומען פון א דאמפפער אינ׳ם רעד ריווער האט זיך אנגעהויבען די גרעסערע פערבינדונג פון דער בעפעלקערונג מיט דער אויסערער וועלט. וויניפעג אלס די ערשטע שוועל ביים אריינקומען אין דער וועסט, האט זיך שוין דאן גערעכענט פאר זעהר א וויכטיגע שטאדט.

אין 1869 האט זיך ווידער אויפגעהויבען א פראטעסט געגען דער האדסאן בעי קאמפאני וועלכע האט געוואלט זיין די איינציגע צו בעשעפטיגען זיך מיט רויכווארג און פערשיעדענע פעל. דער פראטעסט איז געווען אזוי שטארק און אנגענומען אזעלכע שארפע פארמען דאס די האדסאן בעי קאמפאני איז גענויט געווען צו אבזאגען זיך פון איהר מאנאפאל אויף פוטערווארג. זי האט אויך אין דיזער צייט פערקויפט איהר לאנד צו דער גאווערמענט. די בעפעלקערונג פון רעד ריווער, וויניפעג אריינגערעכענט, האט אין יענער צייט דערגרייכט ארום זעקס טויזענד.

די האלב ערצווינגענע פון דער דאמאלסדיגער בעפעלקערונג, ווען זיי האבען דערזעהן אז די רעגיערונגס אינזשיניערען און סורווייערס נעהמען זיך אויסמעסטען דאס לאנד, זיינען זיי זעהר אויפגערעגט געווארען און האבען זייער כעס און אויפרעגונג ניט בעהאלטען. די זאך איז דאן געווארען צו ערנסט און עס איז געקומען צו א רעוואלוציאן וועלכע ווערט אין דער קענעדער געשיכטע אנגערופען „ריעל רעבעליאן". לארד סטראטהקאנא (דאנאלד א. סמיטה) איז דאן געשיקט געווארען פון אטאווא אלס ספעשיל קאמישיאנער, אבער ער האט ניט געקענט איינשטילען דעם שטרייט און אויסגלייכען די סכסוכים. ערשט מיט די פרעמדע מיליטערישע קרעפטען איז געלונגען צו ברענגען ארדנונג אין דעם רעוואלטירענדען געגענד.

דעם 15טען דזשוליי 1870 האט סיר אדאם דזש. ארטשיבאלד פערנומען די שטעלע פון דעם ערשטען ליוטענאנט גאווערנאר. דער ערשטער פרעמיער איז געווען האנ. מ. א. גיראַרד און זיין ערשטער קאבינעט איז זיך צוזאמענגעקומען דעם 16טען סעפטעמבער אין

י. יאמפאלסקי.

א גאסט אויף א ווייל.

ערשט צוויי טעג בין איך אין וויניפעג און שוין האב איך דא דערזעהן און אויסגעפונען פיעל שעהנעס און פיעל וויכטיגעס.

איך האב דערזעהן און אויסגעפונען אז וויניפעג איז א זעהר שעהנע און נאבעלע שטאדט. מיר דוכט זאגאר אז זי איז די שעהנסטע אין גאנץ קענעדא. אבער שטארק הנאה האב איך דערפון גראד ניט, דען דאס שעהנע און דאס שעהנסטע פון וויניפעג איז ניט מיינס, ניט אונזערס; דער שעהנער טהייל פון וויניפעג געהערט ניט אונז, אידען. און פון פרעמדעס האב איך קיינמאל ניט קיין גרויסע הנאה, אויסער פון דער מיט הנאה און פערדרוס פערמישטער עברה פון „לא תחמוד".

איך האב אויסגעפונען און דערזעהן אז דער אידישער קווארטאל מיט די קליינע, נידעריגע און הילצערנע הייזקעס פערדיענען עהרליך דעם טיטול „מצרים" ווי מען רופט איהם דא, אבער דאס ארט מיך אויך ניט, דען ערשטענס איז ווי זאגט מען „יאה עניותא לישראל", דער דלות גיט צו דעם אידען חן. צווייטענס זיינען געוויס די אלע הייזקעס גוט אינשורט און נאך דער ערשטער גרעסטער שרפה וועלען אויף'ן ארט פון דיזע הייזקעס מיט גאטס הילף, מיט דער צייט, אויסוואקסען גרויסע און שעהנע מויערען צו לייטען גלייך.

איין זאך אבער האב איך יא געפונען אין וויניפעג, וואס איז דוכט זיך אין פלוג אי אידישלעך, אי א זאך וואס יעדער איד קען דערפון גרוים הנאה האבען. איך מיין נעמליך די גרויסע און גלענצענדע געביידע פון דער נייער תלמוד תורה וועלכע איז אויסגעוואקסען ווי א ריעז צווישען די דערמאהנטע הייזקעס, דאס איז א געביידע וואס בעטרעפט אן ערך פון זעכציג טויזענד דאלאר. אזא תלמוד תורה האט נאך קיין קהילה אין גאנץ יונייטעד סטייטס און קענעדא זיך ניט פערגונען אויפצובויען. אלזא הייסט עס דאך אז אונזערע וויניפעגער ברידערלעך שטעהען שוין אויף אביסעל א העכערע שטופע פון אידישקייט און אידישע בעדערפניסע, נו, איז דאך שעהן, גוט, וואיל און פיין! בעגעגען איך מיך אבער מיט אידען, בעקען מיך מיט אידען, איך רעד מיט אידען, איך הער אידען רעדען צווישען זיך, איך מיין טאקע די וויניפעגער אידען, און אלס גאסט אויף א ווייל, דערקען איך זיי ווייט, ווייט אויף א מייל, אז זיי האלטען ניט ווייטער פון „כל ישראל חברים", זיי האלטען נעמליך ווי אלע אידען אין אמעריקא ביים „קמץ אלף", דאס הייסט עס שטעהט פאר דער נייער תלמוד תורה א גרויס געפאהר פון א שרפה מחלוקת וועגען „קמץ אלף", אויב מען זאל איהם אויסרעדען נאך דעם דיאלעקט פון די קאוונער ישיבור אדער פון די רוסיש-פוילישע קלויזען און דאס איז דאך א וויכטיגע מחלוקת! הא, ווי זאגט איהר? הענגט דען דערפון ניט אב די גאנצע עקזיסטענץ פון כלל ישראל? און זעהענדיג דיזען נחת נעהמט מיך אן, אלס אבּיעקטיווער בעאבאכטענד פרעמדער מענש, א חשק צו רעדען צו די וויניפעגער אידען אן ערנסט ווארט דורך זייער ארגאן „דער איד" און זאלען זיי מיר עקסקיוזען ווען איך וויל זיי פארקומען אביסעל מגיד'יש. עס איז דאך וועגען תלמוד תורה, פאסט זיך צו אביסעל תורה.

הערט מיט קאפ! די גמרא בעהויפטעט אז דער צווייטער בית המקדש איז חרוב געווארען נור איבער שנאת חנם וואס האט געהערשט צווישען אידען. אלס בעוויז ברענגט זי א מעשה אזוי:

איבער צוויי פארשוינען מיט עהנליכע נעמען — איינער האט געהייסען „קמצא" און דער צווייטער „בר קמצא", איז ירושלים חרוב געווארען...

די גאנצע מעשה איז ניט נויטיג צו דערצעהלען. איך וויל נור בעמערקען דאס אין דער גאנצער העבּרעאישער און כאלדעאישער שפראך געפינען מיר ניט קיין נאמען „קמצא" אדער „בר קמצא", זאנדערן מיר געפינען דאס וואס מיר רופען „קמץ" (קמצת או חולמת) און „בר קמצא" איז געוויס געמיינט א „פתח" (ווי „אבות ותולדות")— געוויס זיינען דאמאלסט געוועזען אידען וואס האבען אויסגעשפראכען דעם קמץ ווי א „ליטוואק" צום ביישפיעל. דיזע האט מען גערופען „קמצא'ס" און ווידער זיינען געוויס געוועזען אנדערע וואס האבען דעם קמץ ברייט אויסגעשפראכען ווי א פתח, ווי א רוסישער אדער א רומענישער איד. דאס איז געוועזען גענוג אורזאך אז זיי זאלען זיך ארומקריגען און פיהרען מחלוקת'ן צווישען זיך און אזוי איז איבער „קמצא און בר קמצא" ירושלים חרוב געווארען.

אוים תורה!

אקעגען זשע וואס האב איך דאס דערמאהנט? איך מיין אז מען וועט שוין פערשטעהן געגען וואס. האפענטליך וועלען די וויניפעגער אידען פערשטעהן אז די פראבלעם פון אזא פרעכטיגען בית המקדש ווי דיזע תלמוד תורה וואס זיי בויען דארף זיין א פיעל העכערער און פיעל טיעפער אלס די פראגע פון „קמץ אלף". אין דיזען בית המקדש דארף ערצויגען ווערען דאס קינפטיגע וויניפעגער יודענטהום און די וויניפעגער אידען דארפען פון יעצט אן האלטען פאר די אויגען דעם היסטארישען פאקט דאס איבער „קמצא און בר קמצא" קען זייער בית המקדש חרוב ווערען און ניט מעהר ווערטה האבען אלס זייערע קליינע הילצערנע הייזקעס.

זאנסט האב איך נאך קיין צייט געהאט צו זעהן און בעאבאכטען דאס וואס א גאסט דארף זעהן און בעאבאכטען. איך האב מיך נאך ניט בעגעגענט און קענען געלערענט די הינע אידישע אינטעליגענץ. וועל איך עס שפעטער ווער ווייס!... איך האב שוין אויך געהאט די געלעגענהייט צו בעזוכען דאס הינע אידישע טהעאטער אין נארדין'ס „די ברידער לוריא" און פון דער ארט און ווייזע ווי זיי האבען עס געשפיעלט איז צו ענטנעהמען אז דאס איז א ווירקליך קינסטלערישע געזעלשאפט פון ערשטע קלאס. בעזאנדערס זיינען אויסגעצייכענט מאדאם ריינהארט, מר. גרינבערג, מר. קארפ. דאך אבער לויט מרם. ריינהארט האט מיר זעלבסט ערקלעהרט, זיינען זיי ליידער געצוואונגען, געגען זייער ווילען, צו שפיעלען דאס וואס דאס מענעדזשמענט דיקטירט זיי. ווייל די משה'ס — אזוי בעהויפטען די מענעדזשערס — פערלאנגען נור פיעסען פון בילינען סארט. איך אבער האלט מיך ביי מיינעם: אז אונזערע משה'ס זיינען נאך ניט אם ערגסטען, ביי זיי איז קיין אונטערשיעד פון גוטע אדער שלעכטע פיעסען, זיי פערדייהען אלע מיט איין אפעטיט. די ערגסטע משה'ס אבער זיינען טאקע אונזערע מענעדזשערס אליין.

אזוי זאגט דער גאסט וואס קומט אויף א ווייל און קוקט אויף א מייל.

יאהר 1870 אין וויניפעג און דאן איז אויף ריכטיג געגרינדעט געווארען אונזער פראווינץ מאניטאבא.

אין 1874 איז וויניפעג אינקארפארייטעד געווארען אלס א שטאדט מיט א ריכטיגער שטאדט פערוואלטונג (א מעיאר און א באורד אף אלדערמען). דער ערשטער מעיאר איז געוועזען פ. י. קארניש. אין יאהר 1877 ווען די שטאדט איז גרעסער געווארען און מען האט דערפיהלט די נויטווענדיגקייט פון העכערע בילדונגס שולען, איז דאן בעשלאסען געווארען צו בויען אן אוניווערזיטעט.

דאס שעהנסטע בלעטיל אין וויניפעגס ענטוויקלונג איז 1877 אין מאנאט אקטאבער ווען די סי פי אר האט אהער געבראכט דעם ערשטען לאקאמאטיוו, מיט זעקס קליינע קארס אויף א שיף פון מינעסאטא. דעם ערשטען לאקאמאטיוו האט מען גערופען „דהי קאנטעסט אף דאפרין" אין אנדענק פון לארד און ליידי דאפרין'ס וויזיט קיין וויניפעג; דעם ערשטען אינדזשין האט ניט לאנג צוריק סיר וו. מעקענזיע געשענקט דער שטאדט אלס מתנה.

אט אזוי איז וויניפעג אויסגעוואקסען פון א קליינעם פאסט אפים סטיישאן צו אזא גרויסער, שעהנער שטאדט מיט גלענצענדע אויסזיכטען און פיעלע פערשפרעכונגען.

ש. פרענקעל.

גאולה תתנו לארץ.

וועגען דעם ניי געגרינדעטען פעראיין „אחוזת וויניפעג".

לייזט אויס דאס אידישע לאנד פון פרעמדע הענט! דאס איז דער לאזונג וועלכער הערט זיך יעצט אין אלע שטעדט און שטעדט'לעך אין אלע פערשיעדענע וועלט טהיילען וואו אידען געפינען זיך נור. דא און דארטען ארגאניזירען זיך פערשיעדענע גרופען און געזעלשאפטען מיט'ן צוועק צו קויפען לאנד אין פאלעסטינא און קאלאניזירען איהר.

יעדער טאג ברענגט אונז א נייעם בעריכט וועגען א ניי שטיק לאנד וועלכעס איז פון אידען געקויפט געווארען, יעדע וואך בעווייזען זיך נייע הייזער, פעלדער, גערטנער און פלאנטאציעס, יעדער מאנאט דערצעהלט אונז וועגען א נייער קאלאניע וועלכער האט פלוצלינג ארויסגעשפראצט דארט וואו עס איז געוועזען א מדבר.

ביסלעכווייז ווערען די מדבריות פון יהודה פערוואנדעלט אין פרעכטיגע גן עדן'ס און דארט וואו עס האט פאר אכטצעהן הונדערט יאהר געהערשט די שטילקייט פון טויט, שטראמט עס יעצט און רוישט מיט לעבען.

אויך אמעריקא איז ניט הינטערשטעליג מיט איהר ביטראג צו דאס אויפלעבען פון אונזער אלט-נייע היים: פון איין זייט ארגאניזירט זיך די יוגענד אין פעראיינען אונטער דעם נאמען „האכר הצעיר" וועמענס מיטגליעדער לאזען זיך אוועק אין די אמעריקאנער אגריקולטשור קאלעדזשעס, פארמס און פלאנטאציעס און נאכדעם ווי זיי ערארבערען די גענוגענדע קענטניס און פראקטיק אין דיזע פאכען, געהען זיי קיין פאלעסטינא צו בערייכערען איהרע פעלדער מיט זייער ענערגיע, וויסען און סיסטעם.

פון דער אנדער זייט ארגאניזירען זיך גרופען, מעהר אדער וועניגער בעמיטעלטע בעלי בתים וועלכע בענקען נאך א אידיש לעבען, נאך אן אייגענער אטמאספערע, נאך א געזונדע אידישע ערציהונג פאר זייערע קינדער און בילדען פעראיינען מיט'ן נאמען „האחוזה" מיט דעם צוועק צו שאפען פאר זיך אויף קאאפעראטיווע יסודות א פלאנטיישאן קאלאניע וועלכע וועט זיי פערזיכערען מיט א רוהיגען און בעלי בית'ישען לעבען.

אזעלכע פעראיינען זיינען שוין דא צוויי אין סט. לואיס, איינע אין שיקאגא, איינע אין נויארק. אויך הערען מיר יעצט פון פיעלע אנדערע שטעדט וואו עס ארגאניזירען זיך אזעלכע געזעלשאפטען.

די ערשטע „האחוזה" אין סט. לואיס וועלכע האט זיך געגרינדעט מיט פינף יאהר צוריק דורך דעם טיכטיגען סוחר און וואַרימען אידען מר. שמעון גאלדמאן, האלט זיך שוין אין בילדען אונטער דער אויפזיכט פון דעם פאלעסטינא אמט. ביינאהע הונדערט אידישע ארבייטער אונטער דער אויפזיכט פון א גוטען אידישען אגראנאם בעארבייטען איהרע פעלדער און פערפלאנצען איהרע אליוועו און מאנדעל בוימער און פיעלע פון איהרע מעמבערס ליקווידירען שוין זייערע ביזנעס אין סט. לואיס און מאכען פארבערייטונגען צו בעזעצען זיך אויף זייער אייגענעם באדען.

די צווייטע „האחוזה" אין דער זעלבער שטאדט (סט. לואיס) וועלכע האט זיך געבילדעט מיט צוויי יאהר צוריק, האט שוין אין דער פאלעסטינער באנק די פולע סומע וועלכע איז נויטיג צו בעצאהלען פאר'ן באדען און דער פאלעסטינא אמט זוכט שוין פאר זיי א פאסיגען פלאץ.

דער פלאן פון די „האחוזה" אין קורצען איז פאלגענדער: א גרופע פון 50 פערזאן ארגאניזירען זיך אין א „פאלעסטינא לאנד דעוועלאפמענט שעהר קאמפאני", אינקארפארירט אונטער די געזעצען פון סטייט מיט'ן צוועק צו בילדען א קאלאניע.

דער פרייז פון א שעהר איז 2 הונדערט דאלאר אויף צעהן יאהר אויסצוצאהלען. יעדער מעמבער קויפט 7 שעהרס פאר 1.400 דאלאר, איינצאהלענדיג יעהרליך צו 140 דאלאר.

די געלדער ווערען אבגעשיקט צו דער אנגלא פאלעסטין באנק וועלכע זאמעלט עס ביז עס ווערט איינגעצאהלט דרייסיג פראצענט אויף יעדער שעהר און מיט די ערלויבניש פון דער אויבענדערמאהנטער שעהר קאמפאני בעאויפטראגט די באנק דעם פאלעסטינא אמט צו אויסגעפינען באדען און אבקויפען עס און מיט די געלדער וואס קומט נאכדעם אריין וועט מען דעם באדען בעארבייטען און פערפלאנצען מיט אליוועו און מאנדלען און צו ענדע פון צעהן יאהר, דאס הייסט נאכדעם ווי יעדער האט איינגעצאהלט די פולע סומע פון 1.400 דאלאר, וועט יעדער קריגען אויף זיין חלק — על פי גורל — 64 דונאם לאנד אין אליוועו און מאנדלען וועלכע וועלען איהם אריינברענגען אן איינקאם וואס איז גענוג אויף צו מאכען אין פאלעסטינא א שעהנעם, בעלי בית'ישען לעבען, דאס הייסט ריינעם פראפיט ניט וועניגער ווי צוויי טויזענד פראנק יעהרליך. און ווען ער וועט ניט וועלען זיך בעזעצען אין פאלעסטינא, וועט ער קריגען זיין פראפיט צוגעשיקט יעהרליך.

אויסער דעם וועט יעדער קריגען נאך זעקס דונאם לאנד אין דעם פלאץ וואס וועט זיין בעשטימט פאר דער וואהנונג פון דער קאלאניע אויף וועלכער ער וועט קענען בויען הייזער, שטאהלען און בעארבייטען א גארטען.

ווי איהר זעהט איז עס ניט קיין טשאריטי אינסטיטושאן, נאר אגוטע אינוועסטמענט אפילו פאר די יעניגע וועלכע וועלען ניט וועלען פאהרען אהין, און נאך אבעסערע פאר די יעניגע וואס ווילען און דענקען צו מאכען זייער היים אין אונזער לאנד, אין פאלעסטינא.

ווען יעמאנד זאל וועלען געהן אליין נאך פאלעסטינא און בעזעצען זיך אלס פארמער פאר זיך אליין, מוז ער האבען קעש געלד פון 5 ביז 6 טויזענד דאלאר, און ניט אלע מאל קען ער קריגען וואס און וואו ער וויל.

אנדערש איז עס אבער מיט אגאנצער קאמפאני: דער באדען קאסט בילינער אזוי אויך די פלאנצונגען, ווי אויך דאס מענעדזשמענט. יעדער דורכשניטליכער בעל הבית קען לייכט אבשפארען אין פערלויף פון צעהן יאהר צייט די 140 דאלאר, און דאן פערזארגט ער זיך מיט א נחלה וואס עס וועט ווערטה זיין אם-וועניגסטען פינף טויזענד דאלאר ווען ער זאל זי וועלען פערקויפען.

עס איז א גאנץ גוטער ביזנעס פראפאזישאן, און דער זעלבער צייט אבער איז עס זעהר א גוטע טהאט און א גרויס געווינס פאר אונזער לאנד און פאר אונזער צוקונפט; דער ווילע ווערט נאך א שטיק באדען פון ארץ ישראל איבערגעגאנגען אין אונזערע הענד, דערווייל ווערט נאך א שטיק מדבר פערוואנדעלט אין א ישוב, און דערווייל קריגען נאך אהונדערט אידישע יונגע לייט ארבייט און ברויט.

עס פרעהט אונז ווירקליך צו מעלדען דעם הינען פובליקום דאס אויך דא אין וויניפעג, געהט זיך אזא ארגאניזאציאן בילדען, און וויניפעג וועט זוכה זיין צו זיין די ערשטע שטאדט אין קאנאדא צו פרעזענטירען ארץ ישראל מיט א שעהנע פראכטפאלע קאלאניע אונטער דעם נאמען „אחוזת וויניפעג".

אונגעפעהר דרייסיג פערזאן האבען שוין אונטערצייכענט זיך אויף איבער 210 שעהרס, אויף דער סומע פון 42 טויזענד דאלאר און איינגעצאהלט יעדער צו 10, 25 און 50 דאלאר.

באלד ווי די צאהל מיטגליעדער וועט גרייכען ביז 35, וועט זיך דיזע קארפארשאן ארגאניזירען און אינקארפארירען אונטער די געזעצען פון דער פראווינץ אף מאניטאבא אלס א שעהר קאמפאני פון 350 שעהרס, 2 הונדערט דאלאר יעדע מיט א גרונד קאפיטאל פון 70 טויזענד דאלאר.

דורך א ספעציעלען סירקולאר וועט די „אחוזת וויניפעג" אנאנסירען איהר ערשטען אפיציעלען מאס מיטינג וואו עס וועלען ערקלעהרט ווערען די איינצעלהייטען פון דיזער ארגאניזאציאן און וואו עס וועלען אויפגענומען ווערען נייע מעמבערס.

בי אונז איז קיין צווייפעל דאס די שעהרס וועלען שנעל אויספערקויפט ווערען און עס איז ניט קיין פאנטאזיע אדער חלום ווען מיר זאגען אז אין צעהן יאהר פון היינט וועט אויף יהודה'ס בערג וועלכע זיינען יעצט בעדעקט מיט ווילדע געוויקסע און רויהע שטיינער, זיך אבשפיגלען פאר די אויגען א פראכטפאלער גן עדן וועלכער וועט טראגען דעם נאמען „אחוזת וויניפעג".

צוויי שורות מאדערנע און געשמאקפולע הייזער פון 25 יעדע, פאנאנדערגעטהיילט ביי א שעהנע, ברייטע גאס מיט שמעקעדיגע בלומען פאר יעדער הויז און גערטנער פון הינטען, מיט א סיטי האל, פובליק פארק און אנדערע פובליק געביידעס אין מיטען, מיט א גרויסען וואלד פון אליוועו און מאנדלען ארום און ארום. דאס וועט זיין די מתנה וואס די שטאדט וויניפעג, אין קענעדא, וועט פרעזענטירען אונזער אלט-יונגע מוטער, די אלמנה בת ציון.

שיכרות פערגרעסערט אין קענעדא.

„דהי פיאנער", דער אפיציעלער ארגאן פון געלאסענקייט בעוויזט דורך סטאטיסטישע ציפערען דעם צושטאנד פון שיכרות אין קענעדא. פאר די עלף יאהר פון 1901 ביז 1912 האט די צאהל פון שיכורים אין קענעדא זיך פערגרעסערט פון 12 טויזענד און צוויי הונדערט און פופצעהן ביז פיער און דרייסיג טויזענד, אכט און זעכציג, דאס הייסט: שיכרות אין קענעדא האט זיך פערגרעסערט אויף דריי הונדערט פראצענט אין משך פון עלף יאהר. אין טאראנטא זעלבסט האט זיך דאס שיכרות פערגרעסערט אויף דריי הונדערט און פופציג פראצענט.

שאדען פאר קענעדער בענק.

די קענעדער פינאנסיסטען זיינען זעהר שטארק בעאונרוהיגט מיט דער יעצטיגער לאגע אין מזרח יוראפ. זיי זאגען פאר טרויעריגע רעזולטאטען פאר דעם קרעדיט אין יוראפ פון די קענעדער בענק אין פאל אירגענד וועלכע פון די גרויסע מעכטע וועלען אנטהייל נעהמען אין דער באלקאנישער מלחמה. די קענעדער בענק האנדלען מיט גריכענלאנד און טערקיי און אויב די מלחמה וועט אנגעהן, וועט דער קענעדער האנדעל געוויס אונטערגעשלאגען ווערען און דאס וועט זיך אבּרופען אויף דעם צושטאנד פון די קענעדער בענק.

שטארקער ווינד אין קוויבעק.

א שטורם ווינד, בלאזענדיג מיט דער קראפט פון א מייל א מינוט, האט זיך פארינג וואך דורכגעטראגען דורך קוויבעק און אומגעגענד און פעראורזאכט א גרויסען היזק. פיעלע דעכער און גאלעריס זיינען אראבגעריסען געווארען, איינגע שיפלעך האבען זיך אבגעריסען פון ברעג און איין בארזשע האט זיך דערטרונקען.

הומאר וויץ סאטירע.

שבת אויבס.

נאָטיצען פון דער וואָך.

פון א נארד ענדער.

נעקסטען זונטאג וועט דער פעראיין „אידישע יוגענד" פייערען דעם יובילע־אום פון דר. ח. זשיטלאווסקי.

זאל דער פעראיין דאס נור דורכפיה־רען אזוי שעהן, ווי דאס איז א גאנץ שעהנע ארבייט.

* * *

דער פעראיין גלויבט אז דער אבענד וועט זיין א גרויסער סוקסעס.

און מיר זיינען אין דעם נאך מעהר ווי איבערצייגט: א מענש שרייבט אב 25 יאהר נאכאנאנד, וועט דאך דאס אידישע פובליקום אם ענדליך מוזען קומען הערען וואס ער האט געשריבען.

* * *

אלס פעסט רעדנער צום יובילעאום איז ספעציעל איינגעלאדען געווארען לעאן כאזאנאוויטש.

איהר מעגט זיין זיכער אז די רעדע וועט זיין א גאנץ „פעסטע", ווייל — — קומט נור צוגעהן, וועט איהר שוין זעהן ווי „פעסט" ער איז.

* * *

לעאן כאזאנאוויטש וועט דא אויך אפהאלטען נאך צוויי לעקטשורס.

מישטיינס געזאגט, אז ער איז שוין דא אין וויניפעג, טא זאל דאס וויניפע־גער פובליקום איהם כאטש האבען צו געדענקען...

* * *

א רעוואלוציאנערער מאטראז האט אויף דער קייזערליכער יאכט שיף פערוואונדעט דעם צאר ניקאלאי'ס יורש און ער געפינט זיך יעצט אין א געפעהרליכען צושטאנד.

וואס אונז פערדריסט איז דאס וואס די רוסישע רעוואלוציאנערען זיינען אזעלכע שלים מזל'ניקעס: ממה נפשך, מאכט איהר שוין יא איין מאל אין א יובל אזא דזשאב, טא ניכאי וואלט עס געווען א רעכטער דזשאב. און יעצט— פאלג מיך א גאנג צו מאכען אן „אל־טערייישאן".

* * *

ווי בעוואוסט, האט ניקאלאי'ס א פלימעניק געזאלט הייראטהען מיט א אידיש מיידעל, ווייל זי האט 30 מיליאן נדן. יעצט אבער האט דער צאר זיך מישב געווען און פערבאטען דעם פלי־מעניק זיינעם צו הייראטהען.

מילא, דאס מיידעל קען קריגען אן אנדער שארלאטאן—מיין איך א פרינץ פאר 30 מיליאן; דער פרינץ ווידער וועט א מכה קריגען אן אנדער מיידעל מיט 30 מיליאן, אבער אויף ניקאלאיען פערדריסט אונז. פערשטעהט א גע־שיכטע: ער האט געמעגט פיהרען לינקע ראמאנען מיט אידישע מיידלעך, פון וועלכע, מען מורמעלט, ער האט דערלעבט א יורש, און זיינעם א פלי־מעניק ערלויבט ער ניט אזא פערגנע־גיגען...

* * *

אין פילאדעלפיא איז ארעסטירט געווארען ז. מאן פאר האבען צעהן ווייבער.

ווען דער דזשאדזש זאל אונז וועלען פאלגען, וואלטען מיר איהם געראטהען צו בעשטראפען דעם חברה מאן מיט צווינגען איהם צו וואהנען מיט אלע צעהן ווייבער צוזאמען. געוואר מיינד, קיין צרות וועט איהם שוין ניט פעה־לען.

* * *

אין אן אונטערזוכונג וועגען גרעפט אין אלבאני, זיינען 25 שטאדט טאטעס אינדייטעט געווארען פאר נעהמען כאבאר.

ווי זאגט איהר. אז מען זוכט געפינט מען. און זאל מען נור אויף ווייטער זוכען, וועט מען געוויב אין אלע שטעדט פון אמעריקא אויסגעפינען דאס זעלבע.

* * *

אין וואשינגטאן איז א צעהן יעהרי־גער באי בעגאנגען זעלבסטמארד, ווייל ער האט געמוזט צו שווער ארבייטען.

און דאך זיינען פאראן אזעלכע יאל־דען וואס זאגען אז ארבייט מאכט זיס דעם לעבען.

* * *

אויב די אמעריקאנער ארבייטער וואלטען בעגאנגען זעלבסטמארד פאר צו שווער ארבייטען, וואלט אין א גאנץ קורצע צייט ניט געבליבען קיין איין ארבייטער אין אמעריקא.

* * *

איינער א שיכור אין נויארק האט אויסגעטרונקען א גרויסע פלאש בראנ־פען מיט אמאל און איז אין א פאר שטונדען ארום געשטארבען.

זעהט איהר, מיט א אידען וועט עס קיינמאל ניט פאסירען, ווייל ווי ער זאל ניט שטארבען נאך א טרונק בראנפען, וועט ער קיין גאנצע פלאש מיט אמאל ניט אויסטרינקען.

* * *

א פרוי, מיינענדיג אויף א פלעשיל גיפט, אז דאס איז איהר מעדיצין, האט עס אויסגעטרונקען און געפינט זיך יעצט אין א שטערבליכען צושטאנד.

א נארישע אידענע! דוכט זיך שוין ניט קיין בייבי און וויים נאך אלץ ניט אז גיפט איז מעדיצין און מעדיצין איז גיפט.

* * *

א מאן פון 80 יאהר איז פערשיקט געווארען אין געפענגעניש אויף דריי מיט א האלבען יאהר פאר גנבה.

ארימער אלטיטשקער! ווער וויים צי איהם איז נאך בעשערט צו מקיים זיין נאך אמאל דעם פסוק „לא תגנוב".

* * *

צו די צעהן טויזענד פאליסלייט וועלכע געפינען זיך יעצט אין נויארק, וועט מען צום נעקסטען יאהר אנשטע־לען נאך טויזענד מאן.

נו, יעצט וועט שוין נויארק געוויס זיין בעזיכערט פון — — פרעמדע גנבים.

סקיצען שרייבער, אויפמערקזאַם.

איך פלוני בן פלוני מאך בעקאנט אז איך האב זעהר אינטערעסאנטען סקיצען מאטעריאל און צוליעב דעם וואס איך (פאר קיינעם געדאכט) בין פערנומען מיט פרנסה זוכעניש, וואלט איך וועלען אימיצען איבערגעבען דעם בעטרעפענדען מאטעריאל, אום עס זאל ניט פערלארען געהן א קולטור ווערק. און אט האט איהר עס:

„ער" א בחור פון 20 יאהר, זאל הייסען יאשקע, גלייכט זעהר מיידלעך. לויפט ער זיי נאך אויף שריט און טריט. איז דאך אבער א נאטור געזעץ אז נאך דעם וואס מען לויפט נאך בעקומט מען ניט (ווי טראגיש דאס איז), דערגרייכט ניט יאשקע זיין צוועק.

„זי" א יונגע שעהנע מיידעל (מעג הייסען ווי דעם פערפאסער וועט זיך גלוסטען), דארף זיין מילד ווי א טיי־בעלע און פאהרען יעדען אבענד נאך זעקס מיט דער קאר אהיים. אויף איהר ווארפט יאשקע אן אויגעל און בעשליסט נאכפאלגען איהר אין קאר.

יאשקעס טאטע, א שעהנער אידעל פון דער אלטער וועלט (א גרויסער חסרון אין אמעריקא) ארבייט מיט'ן זוהן צוזאמען אויף איין פלאץ, פאהרען פון דער ארבייט אויך ביידע גלייך.

שטעלט זיך דער אלטער אויף דער פלאטפארמע — דער קאנדוקטאר זאל איהם פערזעהן — מאכט דערווייל יאשקע א פראבע און זאגט אריין דעם טאטען א פאר גראבע חכמות אז עס שטעלט זיך דעם אלטען טרעהרען אין די אויגען פאר פערדרוס וואס איהם פעהלט די יוגענד... דאן לויפט יאשקע אריין אין קאר, בעמערקט „זי", זוכט ער א בעקאנטען מיט וועמען דורכווארפען זיך מיט חכמות וועלכע זאלען איהר טרעפען. זאגט ער ארוים א חכמה און ווערט רויט ווי א פרוי וואס קושט דורך א פערזעהן איהר אייגענעם מאן. זי בעמערקט עס און שמייכעלט.

דערצעהלט זי עס איהרע חבר'טעס, ריידען זיי איהר צו אפצוטהאן איהם א שפיצעל, פאלגט זי זיי. פערזאמלען זיך אין א שעהנעם אבענד וואילע בחורים מיט מיידליך צו דער מילדער טייבעלע. שפרינגען די מיידלעך אריין אין מענער קליידער און די בחורים אין דאמען קליידער. יאשקע ווערט געלאדען דורך דער מילדער און די וואילע חברה דארפען דאס אונטערהאלטען יאשקען. ביז — — — ער — יאשקע — דארף אויסמיידען עטליכע און צוואנציג סטריטען, חברה זאלען איהם ניט בע־גריסען...

אלזא, דער יעניגער וואס וועט זיך אונטערנעהמען (מעג זיין א קארפענ־טער ביי טרייד) צו בעארבייטען דיזען מאטעריאל, וועט בעקרוינט ווערען מיט א לארבער קראנץ פון

על דאטפת.

* * *

א מאָדנע בהמה.

א אידענע האט זיך פערגלוסט צו חכם'ענען זיך אויף „על דאטפת'ס" רעכנונג, האט איהר דערויף על דאטפת בעמערקט:

— אידענע, איהר סורפריזט מיך!

— מיט וואס?

— מען זאגט א בהמה האט א לאנ־גען צונג און קען ניט רעדען — און איהר רעדט.

פאָטאָגראַפער.

צו יעדען גאנצען אדער האלבען דאזען בילדער, בעקומט איהר זעקס פאסטיל קארדס בילדער פריי.

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

ארבייטער רינג. וויניפעגער בראנטש 169

דער אַרבייטער רינג

איז דער גרעסטער און זיכערסטער אידישער ארדען אין דער וועלט.

צאהלט טויטען, קראנקען, קאנסאמפ־שאן, ווי אויך פיונעראל בענעפיטס.

דער וויניפעגער בראנטש 169 מיטעט צוויי מאל אין מאנאט אין **פערירבערנס האָל, 208 סעלקירק.**

נעקסטער מיטינג זונטאג דעם 10טען נאוועמבער אום 2 אוהר נאכמיטאג.

שעהנע פרינטינג ברענגט קונים.

גוטע און שלעכטע פרינטינג קאסט אייך איין געלד. מיר מאכען שעהנע פרינטינג אויף אלע שפראכען אהן מיסטייקס.

The Modern Printing Co.

M. Glucksberg, Prop.

318 Hargrave St.

Phone Main 3040

גוט געלד קען מען פערדיענען ביים פערקויפען ריעל עסטייט

מיר צאהלען גוטען קאמישאן צו פע־היגע מענשען. זיך ווענדען צו

The GREAT ATHABASCA LAND CO.

43) קאר. מיין און דזשארוויס.

פערלאנגט א פעהיגער מאן צו פערקויפען

אַטאַבאַסקאַ פּראָפּערטי

א פעהיגער מאן קען פערדיענען פיעל געלד. נאכפרעגען פון 7 ביז 8 אבענד.

Dominion Townsite Co., Ltd.

811 Main Street

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213

שיפסקאַרטען | שיפסקאַרטען

פרייזען פון יוראפ:

פון ליבוי קיין וויניפעג	$53.00
פון אנטווערפען אדער ראטערדאם קיין וויניפעג	$52.00

פרייזען אהיים קיין יוראפ:

פון וויניפעג נאך ליבוי	$68.25
פון וויניפעג נאך קראקוי	$70.65

נעלד געשיקט אין אלע וועלט טהיילען.

סנעפּס אין הייזער און לאָטס

מאונטיין עוועניו, נעבען אייקינס סט., 5 רום קאטעדזש און 50 פוס לאט, א גרויסער סנעפ — $3.200

אטלאנטיק עוו., נעבען סאלטער סט., 5 רום קאטעדזש און 50 פוס לאט, בלויז $2.300, א גוטער סנעפ.

פריטשארד עוועניו, נעבען סאלטער סטריט, 9 רום בריק הויז — $4.200, קעש $500

קאלעדזש עוועניו, 4 רום פול מאדערן קאטעדזשעס, בלויז צו $2.000, קעש $300

קומט אריין און רעדט זיך איבער מיט אונז.

פ ע נ ס אָ ן און ש י ל ל ע ר

שיפסקארטען און ריעל עסטייט אפיס

854 Main Street — Phone St. John 162.

קוויקער וואַשינג קאָמפּאַני

מיר וואשען אלערליי גרעט צו 3 סענט פער פונט,

מיניומום פרייז 75 סענט,

נור 3 טעג אין וואך: דאנערשטאג, פרייטאג און שבת.

מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך 4 סענט פער פונט,

41 מינימום פרייז 1 דאלאר.

QUAKER WASHING CO.

Logan avenue — Phone Garry 3674

WINNIPEG SAFE WORKS, Ltd.

איהר קריגט ביי אונז נייע און סעקאנד הענדיגע

סייפס פייער־קאַסעס **און קעש רעדזשיסטערס**

פרייזען מעסיגע. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

די בעסטע קוואליטי. קומט זיך איבערצייגען.

50 Princess St. Winnipeg, Man.

גוטע האָלץ

פערשפארט ארבייט. און גוטע האלץ קענט איהר נור קריגען ביי

121

A. D. Libman & Co.

1096 Main Street

Phone St. John 1311

זלמן זאַסלאַווסקי'ס בוטשער שאָפּ.

מיין בוטשער שאפ איז אין דעם זעל־בען פלאץ וואו עס איז פריהער געווען די קאפעראטיווע בוטשער שאפ, קאר. דאפרין און ראבינסאן סט. דאס בעסטע פלייש פערקויף איך צו מעסיגע פרייזען. יעדער ווערט בעהאנדעלט אויף'ן בעס־טען אופן. אלע ארדערס דעליווערט.

זלמן זאסלאווסקי.

37 פאווערס פהאן סט. דזשאהן 2190

דעם „איד" איז צו בעקומען אין פיפּעלס בוק סטאָר

נ. בערנארדי.

א בלום.

(א סימבאליש מעשה׳לע).

א מעשה׳לע — בעטסטו דיר דער־צעהלען?ווארט א ווײלע איך וועל זיך דערמאהנען.

האסט דאך ליעב בלומען? קום איד׳ל דיר א מעשה׳לע וועגען בלומען דער־צעהלען.

איך האב א בלום אמאל געזעהן וואק־סען צווישען דערנער אין א ווילדען וואלד. בײ נאכט האבען הונגעריגע וועלף געוואיעט און מיט בלוטדורשטי־גע אויגען זיך געלאזט איבערן ווילדען וואלד זוכען מזונות. זײ האבען אין וויל־דען בעס, ווי יעדע הונגעריגע חיה, גע־טראטען און פערניכטעט אלעס וואס זײ איז אויף׳ן וועג געשטאנען.

די דערנער האבען דערהערט דאס קול פון דעם וואלף און האבען זיך צו־זאמענגעטוליעט און אויף אזא אופן איז די בלום שיעור ניט דערשטיקט געווא־רען פון די גיפטיגע דערנער שפיצען, אבער צוטראטען איז זי ניט געווארען.

נעליטען האט נעבעך די בידנע בלום פיעל, זעהר פיל. איהרע בלעטליך הא־בען אין איניגע ערטער אנגעהויבען וויאנען, איהר שטאלצעם צווײגעל איז איינגעבויגען געווארען, איהר שמייכ־לענדער בליאסק איז בלאסער און זעל־טענער געווארען. אבער דורכשטעכען אויף טויט האבען די דערנער ניט גע־קענט.

א מילד ווינטעל האט שטענדיג גע־צערטעלט די רויטע בעקלאך פון די בלומען-בלעטליך, א פייכטער טהוי האט אלע נאכט אבגעוואשען איהרע וואונדען און איהר כוח געגעבען אויף ווייטערעס לײדען.

אזוי האט געלעבט די בלום!

איינמאל איז אן איינזאמער וואנדע־רער מיט זיין שטעקען דורך׳ן ווילדען וואלד דורכגעגאנגען.

דער וואנדערער איז אין וואלד זעהר א געניטער געווען. ער האט נור דעם ערשטען שפאן געגעבען און שוין האט זיין אויג בעמערקט די צארטע בלום ווי זי שטעהט א פערוואונדעטע און הערשלאגענע. און ער האט זיך צו איהר געלאזט צוגעהן.

— זיינען אויך דיינע הענט מיט דער־נערדיגע פינגער — האט די בלום זיך געטרייסעלט פאר צער זעהענדיג ווי דער וואנדערער שטרעקט זיין האנד אויס צו איהר.

— ניין, — האט דער וואנדערער גע־ענטפערט — פון דערנער בין איך אנ־טלאפען און אין וואלד געה איך אויס־צורייסען דיך, דערשלאגענע בלום, וועמעס גורל האט צווישען מזיקים פער־שליידערט, וועמעס גורל האט דיך אין א וויסטע, צווישען הונגעריגע וועלף און שטעכעדיגע דערנער איינגעפלאנצט. אומזיסט איז דיין מורא! צארט זיינען מיינע פינגער, ווי די פינגער פון מיין מאמען, ווען זי האט דאס ערשטע מאל מיין קאפ בעריהרט און ווייך איז מיין הארץ ווי דער טהוי וואס וואשט און היילט דיך אלע פריה מארגען. בלויז מיין קערפער איז הארט און מיין שטע־קען איז מורא׳דיג שווער ווייל ניט איינ־מאל טרעף איך אויף מיין וואנדער וועג פיעלע חיות אן.

און מיט דער פארזיכטיגקייט פון א געטרייע אם האט דער וואנדערער זיך אריבערגעבויגען און די בלום פון צווי־שען די דערנער ארויסגעריסען און צו זיך אהיים פערטראגען.

עס איז א צייט פאראיבער.

ווי א פראקטישער בלומען־ערציהער האט דער וואנדערער די דארן בלום ערצויגען. אליין האט ער מיט זיין הויך פון זיין נשמה איהר טהוי געגעבען, אליין איהר וואסער געגראבען און זי אלע מאל דערפרישט.

און געוואקסען און געבליהט האט די בלום שעהנער פון אלע אנדערע בלו־מען וואס האבען בעציהרט זיין היים...

ווען דער וואנדערער איז איין מאל א היים געקומען האט ער געטראפען די דארן בלום שטעהענדיג שטאלץ מעהר ווי אלע מאל און מיט אונגעדולד ער־ווארטעט איהר ערציהער.

— זאג מיר, דו וואנדערער — האט די בלום געפרעגט — ווארום האסטו מיך מעהרער איידער אנדערע בלומען ליעב. דו האסט דאך ביי זיך אין הויז אזעלכע בלומען וואס האבען אמאל שוין בעציהרט און וואס מעגען אויך יעצט בעציהרען די קעניגליכע טישען און זאגאר די בת מלכה מעג זיי איינ־פלעכטען אין איהר בעקרוינטען קאפ. זאג, דו וואנדערער, וואס האסטו אן מיר מעהר געפונען איידער אן די אנ־דערע בלומען.

דער וואנדערער האט זיין שטעקען אן א זייט אוועקגעשטעלט, האט אראב־געווארפען זיין וואנדער־טארבע און מיט א טרויעריגען ניגון האט ער גע־ענטפערט:

בת מלכה׳ס זיינען שעהן ווייל זיי ווערען פון קליינערהייד אן בעוואכט פון טויזענדער אויגען און דערפאר רופט זי בײ מיר קיין בעוואונדערונג ניט ארויס. ווען איך טרעף אבער אן א שענהייט וואס איז געוואקסען און ער־צויגען אונטער דער אויפזיכט פון די גאלדענע זונן־שטראהלען, דאן ציה איך אראב מיין העט, בויג איין מיינע קני־העס און זינג צו איהר די שעהנסטע שירים וואס מיינע הארפען סטרונעס געבען ארויס

די בלום האט פערשעהמט אראבגע־לאזט איהר קעפיל אויף א ווײלע און באלד צוריק דאס אויפגעהויבען און ווי־דער מיט מוטה געזאגט.

— דו האסט מיר איינס פערענטפערט. איך פערשטעה יעצט דיין מיה און אויפ־מערקזאמקייט וואס דו שענקסט מיר. אבער זאג מיר ווארום איז דיין ליעבע גרעסער צו מיר איידער צו יענע?

ערנסט איז פלוצים געווארען דאס געזיכט פונם וואנדערער. דעם טאן פון זיין שטים האט ער אויפגעהויבען און געזאגט:

— יא, דו ביסט גערעכט, יענע בלום וואס שטעהט דיר אקעגען איז שעהנער איידער דו, יענע בלום האלט שטאל־צער איהר בלומען קאפ געגען די זונן שטראהלען, איהרע בלעטליך זיינען צייטיגער געווארען פיעל פריהער איי־דער דיינע. יעדער בלומען קענער וואס וועט פארביינעהן וועט אפשר רייסען זיינע אויגען אויף איהר; אויך איך האלט גרויס זיך מיט איהר. אבער ניט איך האב זי געפלאנצט, ניט איך האב זי בעשאפען, ניט איך האב אין איהר לע־בען און נשמה אריינגעבלאזען. איך קען זי בעוואונדערן און ניט ליעבען. ליעבען ליעבען ליעב איך דיך, דיך ווענען איך האב א שטיק נשמה פון מיין אייגענער אבגעגעבען, דיך וועמען איך האב פון מיינע אייגענע זונען שטראהלען ערצוי־גען. און ווען דו וועסט רייף זיין, וועט בלויז דו און ניט יענע מיין הארץ בעציהרען און מיין הויז מיט דופטען אנפילען און דאן וועל איך נאכמעהר שטאלץ זיין מיט דיר און א דארן וועל איך אין וואלד ארויסרייסען און אין איין האנד דעם דארן און אין דער צווייטער — דיך, וועל איך איבער די גאסען לויפען און וועל שרייען וועה צו די אויגען וואס זעהען ניט וואס פאר א נעטליכען גערוך עס האבען די בלומען וואס וואקסען צווישען די שטעכי־גע וואלד דערנער.

יא, מיין נשמה־בלום, דיך האב איך ליעב און ניט יענע שעהנע קעניג־בלום וועלכע איז אין דעם בעסטען גארטען ערצויגען געווארען און זיך ניט גע־ווארמט הינטער מיין נשמה.

עס האבען זיך געבלאזט פאר בושה די רויטע בלעטלעך פון דער רויטער דארן בלום... און פון דעם הויך פון דעם וואנ־דערעס מויל האבען די שפיצען־בלעט־ליך געבויגען, געקארטשעט און פער־קנוילט זיך...

— ל. ארליקאוו —

איז בערעכטיגט אנצונעהמען פרינטינג, אדווערטייזמענטס און קאלעקטען געלדער פאר דעם „איד".

אפיעל צום פובליקום פון דער יונייטעד היברו טשאריטים

די קאמיטע פון דער יונייטעד היברו טשאריטים סאסייעטי אפעלירט צו די גוטע הערצער פון די וויניפעגער אידען און אומגעגענד זיי זאלען זיך דערמאה־נען אז עס קומט באלד אן דער ווינטער וועלכער איז דאס שרעקליכסטע מא־טערניש פאר די ארעמע און קראנקע וועלכע פערמעהרען זיך ליידער פון טאג צו טאג.

ביז יעצט האט מען אין דער זומער צייט זיך ניט געווענדעט צו אונז נאך אונטערשטיצונגען, לעצטען זומער אב־ער האבען מיר געמוזט עפענען אונזע־רע הענד ווייל דער עלענד איז צו גרויס, די קאסע איז פאסט אויסגעלעדיגט און לויט מיר זעהען וועלען מיר געברויכען דורך דער גאנצער ווינטער צייט איבער טויזענד דאלאר א מאנאט.

נון האט די קאמיטע בעשלאסען ארויס צושיקען צירקולארען דורך פאסט, צו אפעלירען דורך׳ן „איד" און צו אפעליר־ען צו אונזער רייכע ברידער און שוועסטער זיי זאלען פאטראנייזען און אונטער שטיצען אונזער קעמפיין פון צעהן פאארליך וועלכע וועלען געהן אין אלע פערשיעדענע טיילען פון שטאדט צו זאמלען דאניישאנס פיר אונזערע ארעמע און קראנקע ברידער.

די יענינגע וואס ווילען שיקען זייערע דאניישאנס דורך דער פאסט זאלען זיך ווענדען אויף דער אדרעסע פון דעם פרעזידענט

J. A. Chmelnitsky,

69 Derby Street

צוגלייך מעלדען מיר דאס אלע נויט־בעדערפטיגע קענען זיך ווענדען צו אונז נאך הילף יעדען

מאנטאג און דאנערשטאג אבענד אין „בית יעקב" שוהל.

דריזורי׳ס ריידוואוד לאגער.

די בעסטע אין מארקעט.
געמאכט ביי די בעוואוסטע

Golden Key Brand
Aerated Waters Ale
and Stout
Winnipeg, Manitoba.

Fraser, Bender and Co.

צו 5 אקער ניט ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכ־טע פיימענטס, גוט פאר גארטען, דעירי. אין ניכען נעהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו

י. בענדער

447 Main St. Phone Main 9451

זעכציג לייט געזוכט

זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולער־נען. טולס פריי און ווידזשעס אין לעהרע צייט. א שטעלע געזיכערט פון $16 ביז $20 וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לא־קיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר באר־בערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי
The International Barber College
אלעקסאנדער עוו. 1טע טיר וועסט מיין סט.

נייע אדער פיקסען

דזשולערי, זיינערס
נ. טשערניאק
876 מיין סטריט.

א וועק זייגער וועלכען מען דארף ניט אנציהען מעהר ווי איין מאל אין 8 טעג, אן עכט פראנצויזישע ווערק, ניט קיין עמיטיישאן, א גוט ניקעל קיים מיט בראנז טרימינג, גאראנטירט פאר צוויי יאהר צו האלטען ריכטיג צייט.

א גרויסען סטאק דיימאנדס, פער־שיעדענע ווערטהפולע דזשולערי, וויק־טאר גראמאפאנס, רעקארדס פון וועלט בעריהמטע הזנים. מיר האבען עקספי־רענס מענשען צו פעררריכטען זייגערס, דזשולערי און גראמאפאנס.

A. BREGER & YAMROM, 810 Main st.

פראקטיצירטער בוקבינדער און פייפערהענגער

חיים גאלדין

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו די ביליגסטע פרייזען.
צופריעדענהייט גאראנטירט.
אין הויז ביי מר. ב. טשערניאק

288 דאפרין עוועניו.

שרייבט א פאסטל קארד און איך קום גלייך אנעהן נאך אייער ארדער.

בעקאנטמאכונג.

שלמה יאוויש

דער שוחט ומוהל מומחה בהשגחת הרב דפה האט געמופט אין
59 שולץ סט. נעבען בית יעקב שוהל

רייטס פאר אדווערטייזמענטס אין „איד"

פאר איין מאל 50 סענט פער אינטש
פאר א מאנאט 40 סענט פער אינטש
פאר יעהרליכע 35 סענט פער אינטש
אויף דער 1טער פיידזש 75 ס. א אינטש
אויף דער 1טער פיידזש יעהרליך 50 ס.
קהל׳שע אנאנסען 25 און 30 ס.

עס פאדערען זיך לעהרער פיר דער תלמוד תורה.

אלע אפליקיישאנס זאלען געשריבען ווערען אין העברעאיש. שרייבט אייער פראקטיק, רעקאמענדאציעס, ווי אויך אייערע שכירות. די צייט פון לערנען איז פון 4.30 ביז 8 אוהר אבענד. אלע אפליקיישאנס קענען גלייך געשיקט ווערען אויף׳ן פאלגענדען אדרעס:

The W. H. F. S.
C. o. J. Cherniack,
319 McGregor Street,
Winnipeg, Man.

א גרויסער מאס מיטינג פון אנשי ספרד אין קווינס האל

זונטאג דעם 10טען נאוועמבער
אום 2 אוהר נאכמיטאג
וואו דער נייער רב הרה״ג,

ר׳ יעקב יוסף גאראדסקי

וועט האלטען א זעהר וויכטיגע רעדע. און אויך צוגלייך אויפגענומען ווערען אלס רב דאנשי ספרד דעיר וויניפעג.

די קאמיטע.

עס ווערט פערקויפט

א דזשענעראל סטאר, א לאמבער יארד און עמפלאימענט ביזנעס און א בוטשער שאפ

אין גארסענקארי.

קעש ווערט געפאדערט 3 טויזענד דא־לאר, דאס איבעריגע לויט ארענדזש־מענטס. די ביזנעס איז א גוטע. טראגט אריין ביז 30 טויזענד דאלאר יעהרליך. אורזאכע — ארויסמופען פון קאונטרי. זיך ווענדען צו ה. טייטעלמאן, גארסענקארי, מאנ.

צו אלע פעראיינען

מיר בעטען אלע פעראיי־נען, סאסייעטיס, קאנ־גרעגיישאנס א. ד. גל. אונז אריינשיקען זייערע בעריכטען ניט שפעטער ווי יעדען דינסטאג פריה און אויך ניט אבלעגען פון איין מיטינג אויף׳ן צווייטען, נור פון יעדען מיטינג בעזאנדערע בע־ריכטען, קורץ און אויף איין זייט פאפיער גע־שריבען.

פאר קהל׳שע אנאנסען רעכנען מיר 25 און 30 סענט א אינטש

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213.

אין די טהעאטערס.

אין וואקער טהעאטער.

„פאמאנדער וואק" איינער פון די גרעסטע דראמאטישע היטס אין נויארק וועט זיין אין די וואקער פון דעם 4טען נאוועמבער. דאס איז א קאמעדי דראמא פון ענגלישען לעבען און מוז אפעלירען צו אלע וואס אמוזירען זיך ביי דראמאטישער קונסט. א פראכטפאלע קאמפאני וועט ערשיינען און די סצענערי וועט זיין אויסערגעוועהנליך.

אום מאנטאג אב. נאוו. 11טען וועט די „פאלארד דזשוווינייל אפערא קא". אויפטרעטען אין די וואקער, טהעאטער, וואו זיי וועלען אמוזירען דאס פובליקום וואס ליעבט קאמיק אפערא און „פאן". דיזע קאמפאני בעשטעהט פון לויטער יונגע מענשען און ענטהאלט זעהר פיינע טאלענטע מיט א פראכטפאלען כאהר וואס וועט איבעראשען די טהעאטער געהער.

פאר די וואס ווילען לאכען איז „אפיסערס 666" שטארק רעקאמענדירט. דאס איז א מעלאדראמאטישער פארס און דער אינהאלט איז הויפטזעכליך אמוזירענד מיט די קאמפליצירטע מיספערשטענדניסע. דאס איז פול מיט מאטריאל צום לאכען און א פרעהליכען אבענד וועט האבען יעדער בעזוכער. מיט איין ווארט: דאס איז א נויארקער סוקסעס. וועט דאס געשפיעלט ווערען פון 18טען ביז 20טען נאוועמבער.

„באוטה ענד פייד פאר", א זעהר שטארקע דראמא וועט ווידער אמאל געזעהן ווערען אין די „וואקער" דעם 21 טען נאוועמבער פאר דריי נעכט און איין מאטינע.

מארים מעטערליקס וואונדערבארע פליי „דהי בלוי בירד" וועט געשפיעלט ווערען אין די וואקער טהעאטער אין אנפאנג דעצעמבער. דאס איז א שטארקע פיעסע וואס האט געהאט איבעראל א גרויסען ביפאל און קיין קונסט ליעבהאבער קען ניט פערפעהלען ביי צו וואהנען איהר.

אין וויניפעג טהעאטער.

פון מאנטאג אבענד שפיעלט זיך אין וויניפעג טהעאטער מיט דער מיטווירקונג פון די פראמינענטע שוישפיעלער „מאדאם עקס".

די גאנצע נעקסטע וואך וועט זיך שפיעלען „ברוסטערס מיליאנס".

די קאמפאני איז רייכער געווארען מיט איינגע נייע טאלענטע, אלע גוט בעוואוסטע אין זייער ליין. מר. טהורסטאן האל וועט זיין דער לידינג מאן און פרענסיס בראנדט וועלכע האט פערענדיגט א סיזאן אין בראקטאן, מאס. וועט זיין די נייע לידינג ליידי. די איבעריגע זיינען מש. קארווער און דזשיימס העסטערן וואס זיינען בידע שוין דא געוועזען מיט זעקס יאהר צוריק.

סיטס ווערען יעצט שוין פערקויפט און סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין באקס אפיס.

מאטינעס וועט אין די וויניפעג געשפיעלט ווערען יעדען דינסטאג, דאנערשטאג און שבת.

אין עמפרעס טהעאטער.

דאס עמפרעס טהעאטער אנאנסירט איבעראל אז דאס איז דאס איינציגע פלאץ וואוהין אלע געהען. און דאס איז גאנץ ריכטיג. דען דאס איינציגע טהעאטער וואו מען קען זיך אמוזירען גרויסארטיג איז די עמפרעס טהעאטער וואו אלע וואך איז א רייכע פראגראם פון די בעסטע ארטיסטען אויף דער וואדעוויל ביהנע. דאס עמפרעס טהעאטער געווינט אלע וואך, אלע טאג נייע סימפאטייזער און פאטראנייזער, דען מען ווייס איבעראל אז די עמפרעס בעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף'ן בעסטען אופן. געהט איין מאל אין די עמפרעס און איהר פערבלייבט איהר שטענדיגער פאטראנייזער.

אויף נעקסטע וואך האט די עמפרעס פאר אייך א זעהר רייכע פראגראם. זעהט דעם אדווערטייזמענט אין דיזער צייטונג און איהר וועט זיך איבערצייגען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפרעס ווערט געשפיעלט דריי מאל טעגליך.

אין די סטארלענד.

ער איז געוועזען א איד און א סאלדאט. פעראכטעט און פערשפאטעט, פערשעמט און געזידעלט. זיין ארים הארץ האט שיעור געפלאצט. ער איז בלויז אונטערשטיצט געוועזען פון קינדערשע סימפאטיע און בעשיצט פון דעם קאלאנעלס קליין מיידעל. דער קריזיס אין זיין לעבען איז געקומען ווען אין א שלאכט מיט אינדיאנער איז גרייט געווען צו פליהען איינשטעלען זיין לעבען דאן ווען דעם קאלאנעלס פערד איז אונטער איהם דערשאסען געווארען. דער איד האט ארויפגענומען זיין קאמאנדיר צו זיך אויף'ן זאטעל און געמאכט צו רעטען בידע, אבער די משא איז געוועזען צו שווער, איז ער אראב פונ'ם פערד און געלאזט דעם קאלאנעל אליין פאהרען. זיך בעהאלטען אונטער די בערג און פון דארטען געקעמפפט פאר זיין לעבען. דערווייל זיינען די איינוואהנער זיך צוזאמענגעלאפען און איהם בעהערט פאר זיין בראווקייט. אלע האבען איהם מיט פאראד און פרייד געשריי עמפפאנגען און בעגריסט פון די ווינדאוס.

ROYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט.
שעהנסטע בילדער, די נייעסטע סאנגס, בעקוועמער פלאץ
פראגראם געביטען דריי מאל א וואך.

א רייהע פון פיאנאס אנפערגלייכבאר אין לאנד

נור ביי די וויניפעג פיאנא קאמפ. וועט איהר געפינען דיזע בעוואוסטע לידערס: **טשיקערינג און נעיב**, די **וואירלדס** סטענדארד, די צויפערליכע **גאורליי**, די ארטיסטישע **היינעס בראס.**, די זיכערע **בעל**, דיא ריכטיגע **שערלאק מענינג** פיאנאס און דיא פראכטפאלסטע **גאורליי** **אנדזשעלוס** פלייער פיאנאס. ווען איהר קלויבט זיך אויס איינע פון דיזע אינסטרומענטען, זייט איהר זיכער אז איהר בלייבט צופריעדען.

אונזערע פרייזען קען מען ניט נאכקומען אזוי גוט ווי די קוואליטעט. דאס איז א בעוואוסטער פאקט צו די וואס אונטערזוכען עס. אונזערע בעקוועמליכע אויסצאהלונגען מאכען לייכט פאר אלעמען צו בענוצען זיך מיט די אונפערגלייכבארע פרייזען וואס מיר אפערען. בעזוכט אונזער סטאר. בעטראכט זיך וועגען די געלעגענהייטען וואס די וויניפעג הויפט מיוזיק געשעפט גיט. קאטאלאגען פריי צו יעדען.

פרייזען — פיאנאס $250, $300, $350, $400, $450, $500 און $550.
פרייזען — פלייערס $550, $650, $750, $850 און $950.
פרייזען — גרענדס $750, $850, $950, $1.050 און $1.250.
פרייזען — געניצטע פיאנאס $75, $100, $150 און העכער.
פרייזען — ארגאנס $35, $50, $75, $100 און העכער.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטידזש, וויניפעג. נעבען פירוועטהערס. פהאן מיין 1002

The Walker Canada's Finest Theatre

יעצט ווערט געשפיעלט
לואיס נ. פארקער'ס פרעהליכע קאמעדי
„פאמענדער וואק"
די פליי פון זונענשיין און פרעהליכקייט
איין יאהר אין נויארק
א גאנצער ענגלישער סטאק פון סטארס
סיטס פערטיג פרייטאג 1טען נאוועמב.
אב. $1,50 — 25 ס., מאט. $1 — 25 ס.

6 נעכט פון מאנטאג 11טען נאוועמבער
מאטינע מיטוואך און שבת
פאלאר'ס אויסטראליען דזשווניל אפערא קאמפאני
40 אלע יונגע 40
מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך אבענד
און מיטוואך מאטינע
סערדזשאנט בריו.
דאנערשטאג, פרייטאג און שבת אבענד
און מאטינע
דהי טאי מייקער.
„לא פאופי" אין ענגליש.
סיטס פערטיג פרייטאג 8טען נאוועמב.
אב. $1.50 ביז 25 סענט, מאט. $1 ביז 25 ס.

WINNIPEG THEATRE

היינטיגע וואך ווערט געשפיעלט
„מאדאם עקס"
אין דער פיעסא וועלען אנטהייל נעהמען די פראמינענטע שוישפיעלער און
מר. טהורסאן האל און
מיס פרענסיס בראנדט
אין די הויפט ראלען.
נעקסטע וואך וועט געשפיעלט ווערען
„ברוסטערס מיליאנס"
טיקעטס איז שוין צו בעקומען.
אויך סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין באקס אפיס.

Empress
PORTAGE AVE. EAST
WHERE EVERYBODY GOES — DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE

פון מאנטאג נאוועמבער 11, 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9,30 אב.
א דאלאר שאו פאר 10 ביז 35 סענט

דהי גרייט דזשורי רום סצין
שטעלט פאר א מערדער טרייעל. א שעהנער רעאליסטישער איין אקטער

„סירקאמסטענשיל עווידענס"
א קאמפ. פון צוועלף מיט הערי בורקהארד

„דהי בריין סטארם קאמעדיאן" דזשאהן ניף

א קאמיש פאריל דהי בימבאס

דהי קוויקער מעידס

שעהנסטער ספעקטאקל אין וואדעוויל
פרעד עווא דהי מאצארט
די איינציגע וועלט בעריהמטע טענצער

עמפרעס קאפ, שעהנע בילדער.
עמפרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט,
מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

דאס לאנד פון שטערן.

וואטש פאר דעם בילד
א אידישער סאלדאט
א גרויסע אידישע דראמא אין דריי טהיילען.
קינג בעגאט, דער גרעסטער מואווינג פיקטשור ארטיסט וועט שפיעלען די הויפט ראלע
STARLAND

Columbia Theatre
מיין סטריט, נעבען לאגאן.
פיינסטע קלאס פהאטא פלעיס.
פראכטפאלע מיוזיק
ביי 7 אינסטרומענטאליסטען.
אפען פון 11 פריה ביז 11 אבענד.

פאטראניזירט אונזערע אדווערטייזערס.

שיקט אונז אייערע פארס, פעל און פעלצען.

עס איז א בעוואוסטער פאקט אז אין וויניפעג קען מען פאר פאר קריגען די העכסטע פרייזען. מיר זיינען אין אלטע זיכערע פאר פירמע מיט אן אונצוווייפעלהאפטער רעפוטאציע. מיר האבען צופריעדענגעשטעלט טויזענדער וואס האבען אונז צוגעשיקט וואארע. שיקט אונז צו און זייט איינער פון זיי.

וואוראם זיין פארזיכטיג ביי שיקען און פערקויפען.

דער פרייז ליסט „סי' איז שוין פערטיג. שרייבט גלייך.

PIERCE FUR Co. Ltd. 240 King St. Cor. Alexander Winnipeg, Man.

ספעשיל נאטיס צו שניידערס און פאריערס.

איך האב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפארטיר איך זעלבסט דירעקט פון יוראפ און זיינען שעהנע סחורה און ביים גלייכען פרייז. די אטטערס האב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געפלענדעט אויף פערשידענע פרייזען. קומט גלייך און קלויבט אויס וואס איהר ברויכט.

R. S. Robinson Importer and Exporter of Raw and Dressed Furs. 171 James Street, East. Phone Main 2311

Over Land House Furnishing Coy.
קארנער מיין און אלעקסאנדער עוועניו.
הארע פון בעסטע קוואליטעט פערקויפען מיר אייך אויף לייכטע אויסצאהלונגען.
265— זעהט זיך מיט אונז בעפאר איהר קויפט.
אווער לענד האוז פארנישינג קאמפאני.

כאפט אריין א מציאה.

יעצט האבען פייפערהענגערס די בעסטע געלעגענהייט צו קריגען אלערליי וואהלפייפער צו זעהר א בילינער פרייז. אין מיין סטאק וואהלפייפער געפינען זיך די שעהנסטע דיזיינס. קומט און זעהט און איבערצייגט אייך. אויך אלערליי פארב, גלאז און אלעס וואס פאדערט זיך צו פייפערהענגינג און פארבען.

M. Donner & Co. 847½ Main Street

וויכטיג. דער ווינטער קומט אן. די זיכערע און גוט בעקאנטע
פאר מאנופעקטשורערס **ריטשבארט, קאלמאן און קא.**

זיינען יעצט פערטיג מיט א גרויסען סטאק וואס ענטהאלט אלעס אין פוטער און פעל צו די הויפט מעסיגע פרייזען. פוטער געמאכט צו ארדער און איבערגעארבייט אין א קורצע צייט. דער סטייל און די ארבייט זיינען איבערראשענד. קומט און איבערצייגט זיך. (124

290—288 וויליאם עוועניו פהאן גערי 416

נארד ענדער אט זיינען מיר מיט גרויסע רעדוקשאנס אין די פרייזען פון **שיך פערריכטען**

געגעהט אדער אויף פלעקליך	מענער פאדמיאטקעס און אבזאצען	1 דאלאר
	ליידיס פאדמיאטקעס און אבזאצען	75 סענט.

נור די בעסטע נומער 1 אוק לעדער ווערט גענוצט.

Goodyear System Shoe Repairing Co.

978 מיין סטריט — פהאן סט. דזשאהן 2412

בראנטשעס: 272 הארגרייוו סטריט און 565 פארטידזש עוועניו

THE EUCLID STUDIO

האוולעט און ריטשארדסאן. קאר. מיין און יוקליד.

ספעשעל פאר קריסטמעס.

רעגולאר $800 פהאטאס פאר	$5.00
רעגולאר 5x7 $7.00 פהאטאס פאר	$5.00
רעגולאר $4.00 פהאטאס פאר	$3.00

א 20x16 פערגרעסערטע בילד וועט געגעבען ווערען פריי צו יעדען 8 דאלארדיגען ארדער.
81

דער איד

האט גערופט
אין 216 דאפרין עווענין.
פהאן סט. דזשאהן 2213.